

საზოგადოების მდგრადი მზადყოფნა და ინფორმირებულება წყალდიდობის, მეწყრისა და ხანძრის რისკების წინააღმდეგ

თავი 8. ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმი

ავტორები: დოქტორი. ელმო დე ანჯელისი, ბრუნა დურაცი, სარა მალუჩი
TRAINING 2000

Funded by
the European Union

სარჩევი	2
8.1. განვითარება და პასუხისმგებლობები	3
8.1.1. შესავალი, გამოცდილება და წევრობა	3
8.1.2. მიზნები, ამოცანები, პასუხისმგებლობები	5
8.1.3. ევროკავშირის კატასტროფებისადმი მდგრადობის მიზნები	7
8.1.4. კანონმდებლობა	10
8.1.5. როგორ მუშაობს	13
8.1.6. ევროპული აქტიურობა	15
8.1.7. მსოფლიო აქტიურობა	15
8.1.8 ურთიერთქმედება სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ ორგანიზაციასა და საკავშირო მექანიზმს შორის	17
8.2. ორგანიზაცია და რესურსები	20
8.2.1. ERCC, CECIS, EERC	21
8.2.2. rescuEu რეზერვი	32
8.2.3. მონიტორინგის სისტემები	33
8.2.4. დამატებითი სასწავლო რესურსები	38
8.2.5. ფონდები და დაფინანსება	39
8.3. შემთხვევის შესწავლა	40
8.3.1. ემილია რომანიას წყალდიდობა	40
8.3.2. ტყის ხანძრები საბერძნეთში	46
ბიბლიოგრაფია	52

ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმი

8.1. განვითარება და პასუხისმგებლობები

8.1.1. შესავალი, გამოცდილება და წევრობა

კავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმი (“Union Mechanism”, ან UCPM), რეგულირდება No 1313/2013/EU გადაწყვეტილებით, რომელიც აძლიერებს თანამშრომლობას ევროკავშირსა და მის წევრ ქვეყნებს შორის, რათა გააუმჯობესოს რეაგირება ადამიანის მიერ წარმოქმნილ და ბუნებრივ სტიქიურ უბედურებებზე. მიუხედავად იმისა, რომ წევრი ქვეყნები პირველ რიგში პასუხისმგებელნი არიან, კავშირის მექანიზმი ხელს უწყობს სოლიდარობას და კოორდინაციას ამ კატასტროფებთან გამკლავებაში. ასეთი მოვლენები შეიძლება შარომიშვას ყველგან, ხშირად მოულოდნელად და მათი გავლენა იზრდება კლიმატის გამო; კატასტროფები შეიძლება მოხდეს ნებისმიერ ადგილას, ერთ ან რამდენიმე ქვეყანაში ერთდროულად და გაფრთხილების გარეშე. ბოლოდროინდელმა გამოცდილებამ აჩვენა, რომ ნებაყოფლობითი დახმარების ქმედებები და მიღებული ზომები ყოველთვის არ აკმაყოფილებს კატასტროფებით დაზარალებული მოსახლეობის საჭიროებებს და სრულად ვერ იცავს გარემოს. ამ ხარვეზების დასაძლევად მოქნილად უნდა იქნას გამოყენებული ყველა ევროპული ინსტრუმენტი და პროცედურა, მათ შორის სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობა. კატასტროფების პრევენცია და მზადყოფნა გადამწყვეტია და წევრმა ქვეყნებმა უნდა გაუზიარონ რისკის შეფასების და მართვის შესაძლებლობები ევროკომისიას, რომელიც

ეხმარება ევროკავშირის საერთო სტრატეგიის განსაზღვრას. ევროკომისია გვთავაზობს ახალ კანონმდებლობას და პოლიტიკას ევროკავშირში მისაღებად, აკონტროლებს მათ განხორციელებას და მართავს მასთან დაკავშირებულ ფინანსებს. ის ასევე მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საერთაშორისო განვითარებისა და დახმარების გაწევაში.

1990-იან წლებში სტიქიურმა კატასტროფებმა და კონფლიქტებმა (როგორცაა ქურთების ლტოლვილთა კრიზისი, ტროპიკული ციკლონები ბანგლადეშში და დამაბულობა ბალკანეთში) დახმარების საჭიროება წარმოშვა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში. ამ საჭიროების საპასუხოდ, 1992 წელს შეიქმნა ევროპის თანამეგობრობის ჰუმანიტარული ოფისი (ECHO), რათა უზრუნველყოს მხარდაჭერა ევროპისა და მსოფლიოს ქვეყნებისთვის. 2001 წელს შეიქმნა საკავშირო მექანიზმი სამოქალაქო დაცვისა და ჰუმანიტარული დახმარების ოპერაციების გენერალურ დირექტორატთან, რომელმაც შეინარჩუნა აკრონიმი ECHO (ან DG ECHO). საკავშირო მექანიზმის შექმნა მიზნად ისახავდა დამხმარე აქტივობების შევსებას კატასტროფების პრევენციის, მზადყოფნისა და ადრეული რეაგირების ღონისძიებებით. DG ECHO-ს მეშვეობით ევროკავშირი მჭიდროდ თანამშრომლობს არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, გაეროს სააგენტოებთან, როგორცაა ჰუმანიტარულ საქმეთა კოორდინაციის ოფისი (OCHA), წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტი და წითელი ჯვრის საერთაშორისო ფედერაცია და წითელი ნახევარმთვარის საზოგადოებები. DG ECHO-ს მთავარი მიზანია სიცოცხლის გადარჩენა, ადამიანთა ფიზიკური ზიანის თავიდან აცილება და შემცირება და კატასტროფებით დაზარალებული მოსახლეობის მთლიანობისა და ღირსების დაცვა. ეს ღირებულებები ხაზგასმულია ლისაბონის ხელშეკრულებაში, რომელითაც ევროკავშირს ევალება ჰუმანიტარული დახმარების გაწევა და დაცვა ბუნებრივი ან ადამიანის მიერ გამოწვეული კატასტროფების მსხვერპლთათვის მთელ მსოფლიოში. ამავდროულად, ევროკავშირმა მხარი უნდა დაუჭიროს და კოორდინაცია გაუწიოს მისი წევრი ქვეყნების, და მესამე ქვეყნების საერთაშორისო ორგანიზაციების სამოქალაქო დაცვის დახმარებას. კავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმში ამჟამად მონაწილეობს 36 ქვეყანა :

- ევროკავშირის 27 წევრი ქვეყანა: ავსტრია, საბერძნეთი, ბელგია, ბულგარეთი, საფრანგეთი, კვიპროსი, ხორვატია, ჩეხეთი, პოლონეთი, დანია, ესტონეთი, ფინეთი, გერმანია, მალტა, უნგრეთი, ირლანდია, იტალია, ლატვია, ლიტვა, შვედეთი, ლუქსემბურგი, ნიდერლანდები, პორტუგალია, სლოვაკეთი, სლოვენია, ესპანეთი, რუმინეთი.
- ევროკავშირის 6 კანდიდატი ქვეყანა: ჩრდილოეთ მაკედონია, მონტენეგრო, სერბეთი, თურქეთი, ბოსნია და ჰერცეგოვინა, ალბანეთი;
- 2 EEA თემის სახელმწიფო: ნორვეგია, ისლანდია;
- დიდი ბრიტანეთი.

DG ECHO-ს შტაბ-ბინა მდებარეობს ბრიუსელში, 50-ზე მეტი ოფისის გლობალური ქსელით 40-ზე მეტ ქვეყანაშია განთავსებული, რომელიც უზრუნველყოფს კომისიას გლობალური ჰუმანიტარული საჭიროებების მიმოხილვით, ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ოპერაციების მონიტორინგით, ინტერვენციის სტრატეგიებისა და პოლიტიკის უკეთ შემუშავებით და კოორდინაციის ხელშეწყობით. ოფისი მოქმედებს კაცობრიობის, თანამშრომლობის, ნეიტრალიტეტის, მიუკერძოებლობისა და დამოუკიდებლობის პრინციპების მიხედვით. საკავშირო მექანიზმი დახმარებას უწევს მიუკერძოებლად, პოლიტიკური, ეროვნული, რელიგიური, გენდერული ან ეთნიკური პრეფერენციების გარეშე, გაჭირვებულთა დახმარების ერთადერთი მიზნით. როდესაც მოსახლეობა განიცდის კატასტროფის შედეგებს, დახმარება სასწრაფოდ უნდა იყოს უზრუნველყოფილი, რაც უზრუნველყოფს ძირითადი საჭიროებების დაკმაყოფილებას დაზარალებულთა ღირსების შენარჩუნებით.

8.1.2. მიზნები, ამოცანები, პასუხისმგებლობები

კავშირის მექანიზმი მხარს უჭერს წევრ და მონაწილე სახელმწიფოებს და ევროპის მიღმა მესამე ქვეყნებსაც კი, რომლებიც განიცდიან კატასტროფების ეფექტებს, სადაც მათი შესაძლებლობები შეიძლება არ იყოს საკმარისი საგანგებო სიტუაციებთან გამკლავებისთვის. საკავშირო მექანიზმში მონაწილეობა ნებაყოფლობითია. თითოეულ ქვეყანას შეუძლია დახმარება მოითხოვოს ERCC-ის

მეშვეობით და წევრ და მონაწილე სახელმწიფოებს შეუძლიათ გადაწყვიტონ, უპასუხონ თუ არა მოთხოვნას და შესთავაზონ დახმარება დაზარალებულ ქვეყანას.

საკავშირო მექანიზმის ძირითადი მიზნებია:

- იმის უზრუნველყოფა, რომ ERCC ყოველთვის მზად არის დაეხმაროს ევროკავშირის ქვეყნებს სირთულეების შემთხვევაში.
- ევროპის ხელისუფლებას შორის თანამშრომლობისა და ერთობლივი ქმედებების ხელშეწყობა ადამიანის მიერ წარმოქმნილ და სტიქიურ უბედურებებთან ეფექტური გამკლავების მიზნით.
- გაეროს სააგენტოებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან (არასამთავრობო ორგანიზაციებთან) და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებთან პარტნიორობის ხელშეწყობა ერთობლივი ჰუმანიტარული ინტერვენციების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით.
- დაფინანსების უზრუნველყოფა და ბიუჯეტის წესების დაცვა.

კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყნებისთვის გაწეული სამოქალაქო დაცვის დახმარება ითვალისწინებდა წევრი ქვეყნების მონაწილეობას და რესურსების, ექსპერტიზის, ინტერვენციის ჯგუფებისა და სპეციალიზებული აღჭურვილობის მიწოდებას. საკავშირო მექანიზმი ასევე განათავსებს ექსპერტებს, რომლებიც კოორდინაციას უწევენ ადგილობრივ ხელისუფლებას და საერთაშორისო ორგანიზაციებს. ექსპერტები რჩევენ აძლევენ პრევენციისა და მზადყოფნის ზომებს მომთხოვნ ქვეყნებს.

ევროპარლამენტის 1313/2013 გადაწყვეტილების თანახმად, კავშირის მექანიზმის ფარგლები ფართოა, მოიცავს სტიქიურ უბედურებებს (როგორცაა მიწისძვრები, ტყის ხანძრები, ციკლონები და წყალდიდობები), ადამიანის მიერ წარმოქმნილ კატასტროფებს და ზომებს კატასტროფის რისკების თავიდან ასაცილებლად ან შესამცირებლად. მისი მიზნები მოიცავს კატასტროფების პრევენციისა და რეაგირების შესაძლებლობების გაუმჯობესებას მიმდინარე ან გარდაუვალ კატასტროფებზე დროული და ეფექტური რეაგირების ხელშეწყობით, ხალხის ინფორმირებულობისა და მზადყოფნის გაზრდას ასეთი ღონისძიებებისთვის და ყოვლისმომცველი სახელმძღვანელო მითითებების მიწოდებას ევროკავშირის

შიგნით რისკის პრევენციის აქტივობებისთვის, რათა შეიქმნას მდგრადობა კატასტროფების მიმართ პრევენციისა და პრევენციის კულტურის შესახებ ცნობიერების ამაღლების კამპანიები. კავშირის მექანიზმი ხელს უწყობს სოლიდარობას წევრ და მონაწილე ქვეყნებს შორის თანამშრომლობისა და აქტივობების კოორდინაციის გზით, ამასთან, აღიარებს, რომ წევრი ქვეყნები ინარჩუნებენ ძირითად პასუხისმგებლობას ადამიანების, გარემოსა და ქონების დაცვაზე, მათ შორის კულტურული მემკვიდრეობის მათ ტერიტორიებზე და კატასტროფების მართვის სისტემების აღჭურვაზე საკმარისი საშუალებებით. ადეკვატურად და თანმიმდევრულად თავიდან აიცილონ და გაუმკლავდნენ მოსალოდნელ კატასტროფებს.

8.1.3. ევროკავშირის კატასტროფებისადმი მდგრადობის მიზნები

მდგრადობის გაუმჯობესება რამდენიმე სფეროში ევროკავშირის პრიორიტეტია:

- კლიმატის მდგრადობა: გამძლეობა კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების მიმართ, როგორცაა ზღვის დონის უკიდურესი აწევა, ამინდის და ტემპერატურის ცვლილებები. სხვადასხვა სტრატეგიებისა საშუალებით, ევროკავშირი მიზნად ისახავს გაამდიდროს კრიტიკული ინფრასტრუქტურის (ფიზიკური რესურსები, საინფორმაციო ტექნოლოგიები, ქსელები, სისტემური სერვისები და ინფრასტრუქტურული აქტივები, რაც სერიოზულ შედეგებს გამოიწვევს საზოგადოებისთვის დაზიანების ან განადგურების შემთხვევაში, მათ შორის მიწოდების ჯაჭვი, უსაფრთხოება, ჯანდაცვის სისტემა და მოსახლეობის ეკონომიკური თუ სოციალური კეთილდღეობა), ბუნებრივი ეკოსისტემები და თემები.
- გამძლეობა კატასტროფის წინააღმდეგ: კატასტროფის რისკის შემცირება და მზადყოფნა. წევრმა ქვეყნებმა უნდა გააუმჯობესონ ადამიანის მიერ წარმოქმნილ და ბუნებრივ სტიქიურ უბედურებებზე რეაგირებისა და აღდგენის უნარი. ეს მოიცავს კოორდინაციის ხელშეწყობას, ადრეული გაფრთხილების სისტემებს და ერთობლივი რეაგირების მექანიზმებს.

- ჯანმრთელობის მდგრადობა: COVID-19-ის პანდემიამ ხაზი გაუსვა უფრო გამძლე ჯანდაცვის სისტემის აუცილებლობას, რომელსაც შეუძლია უზრუნველყოს სამედიცინო მარაგებზე წვდომა და გააუმჯობესოს კოორდინაცია ჯანმრთელობის გადაუდებელი შემთხვევების დროს.
- სოციალურ-ეკონომიკური მდგრადობა: ევროკავშირი მიზნად ისახავს ეკონომიკისა და საზოგადოებების მდგრადობის გაზრდას შოკების წინააღმდეგ, როგორცაა ეკონომიკური კრიზისები, სოციალური კრიზისები ან გარე საფრთხეები. ზომები მოიცავს სოციალური ერთიანობის მხარდაჭერას, სამუშაო ადგილების შექმნას და სოციალური უსაფრთხოების ბადების გაძლიერებას.

2023 წლის 8 თებერვალს ევროკომისიამ მიიღო რეკომენდაცია კატასტროფების მდგრადობის გაძლიერების საერთო მიზნების დასახვასთან დაკავშირებით ევროკავშირის წევრებისა და კავშირის მექანიზმის მონაწილე ქვეყნების შესაძლებლობების გაზრდით, თავიდან აიცილონ მომავალი კატასტროფები და საგანგებო სიტუაციები, როგორცაა მიწისძვრები, ტყის ხანძრები, წყალდიდობები. ეს მიზნები არასავალდებულოა და მათი მიღწევის დროის ჰორიზონტი დადგენილია 2027-2030 წლებში, იმის გათვალისწინებით, რომ საჭირო იქნება სისტემატური ინვესტიციები და გრძელვადიანი ქმედებები სამოქალაქო დაცვის შესაძლებლობების გასაძლიერებლად და მდგრადობის გასაუმჯობესებლად. დროის ჩარჩო ემთხვევა გაეროს სენდაის ჩარჩოს კატასტროფების რისკის შემცირებისთვის 2015-2030 წლებში. მიუხედავად იმისა, რომ მიზნები მიმართულია სამოქალაქო დაცვაზე, მდგრადობა გაძლიერდება კრიტიკული ინფრასტრუქტურისთვის, როგორცაა ჯანმრთელობა, კიბერუსაფრთხოება და ტრანსპორტი. „კავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმის“ ასევე შეიძლება მიღებულ იქნეს სხვა ქვეყნებში კატასტროფებისთვის მზადყოფნისთვის პოლიტიკური დიალოგის მხარდაჭერით და სამოქალაქო დაცვის სისტემებისთვის დახმარების გაწევით. კომისიამ დაადგინა ხუთი მიზანი, რომლებიც ერთობლივად იდენტიფიცირებულია ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან, რომლებიც ერთად უნდა განხორციელდეს ევროკავშირის საერთო მდგრადობის გასაუმჯობესებლად.

კონკრეტული ინიციატივების მეშვეობით განსახორციელებელი მიზნები ილუსტრირებულია სურ. 8.1.

სურათი 8.1. ევროკავშირის მდგრადობის მიზნები და შესაბამისი ინიციატივები (https://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/factsheet_disaster_resilience_goals.pdf).

მდგრადობაში ინვესტიციების ხელშეწყობის მიზნით, მექანიზმის წევრი და მონაწილე სახელმწიფოები შეძლებენ გამოიყენონ ფინანსური მხარდაჭერა ისეთი ინსტიტუტებისგან, როგორცაა ერთიანობის პოლიტიკის ფონდები, აღდგენისა და მდგრადობის ფონდი (RRF), LIFE პროგრამა (კლიმატის და გარემოსდაცვითი მიზნების მიღწევა), სოფლის განვითარების ევროპული სასოფლო-სამეურნეო ფონდი (EAFRD), ევროკავშირის კლიმატის ცვლილების ადაპტაციის მისია, და ტექნიკური მხარდაჭერის ინსტრუმენტი (TSI). საკავშირო მექანიზმის მიერ გაწეული ტექნიკური დახმარება ხელს უწყობს "ჭკვიანი" პრევენციული ინვესტიციების შექმნას, რაც ხელს უწყობს კლიმატის ცვლილების ადაპტაციას, მოქალაქეების დაცვას კატასტროფებისგან, გარემოს დეგრადაციის შემცირებას და წინსვლას „მწვანე გადასვლისკენ“. ფინანსური მხარდაჭერა ეძლევა კატასტროფების პრევენციისა და მზადყოფნის პროექტებს, ტექნიკური დახმარების ფონდებს ამ

სფეროში ინვესტიციებისთვის მოსამზადებლად, ტრენინგებისა და წვრთნების ჩასატარებლად. კატასტროფებისადმი მდგრადობის მიზნები პერიოდულად განიხილება, რადგან პირობები იცვლება; ასევე საჭიროა სახელმწიფოების მუდმივ ვალდებულების კონტროლი, რათა მათ იპოვონ ხელმისაწვდომი ინვესტიციები კატასტროფების პრევენციისა და რეაგირების აქტივობების გასაძლიერებლად.

2023 წელს, როგორც ევროკავშირის, ისე ეროვნულ დონეზე, დაიწყო სამუშაოები რეკომენდაციების ოპტიმიზაციის მიზნით, შემოთავაზებული კონკრეტული ინიციატივების განხორციელების ღონისძიებების უზრუნველსაყოფად და წევრ ქვეყნებში ძირითადი დაინტერესებული მხარეების ცნობიერების ამაღლების მიზნით. აღსანიშნავია რომ ფლაგმანი ინიციატივები უფრო ადრე იძლევა კონკრეტულ შედეგებს. მაგალითად, მიზანი 4-ის ფლაგმანი ინიციატივა, „გაძლიერდეს RescEU სტრატეგიული რეზერვი“, გეგმავს გააორმაგოს საჰაერო აქტივების ფლოტი RescEU-ს ხანძარსაწინააღმდეგო სამუშაოებისთვის 2023 წლისთვის, 3 შვეულმფრენის და 12 მსუბუქი თვითმფრინავის დამატებით. კიდევ ერთი მაგალითია მიზანი 1-ის ფლაგმანი ინიციატივა, „ევროპის მასშტაბით კატასტროფის სცენარები“, სადაც 2023 წლის ბოლოსთვის შემუშავდება კატასტროფის 10 სცენარი, რომელიც მოიცავს 16 ძირითად საფრთხეს და მასთან დაკავშირებულ ეფექტს, როგორცაა წყალდიდობა, ჯანდაცვის საფრთხეები (მათ შორის პანდემიები), ცუნამი, სიციხე/სიცივის ტალღა, ტყის ხანძარი, ვულკანური ამოფრქვევა, ენერგომომარაგების გათიშვა და შეფერხება, შეიარაღებული კონფლიქტების ეფექტები, კიბერ და ტერორისტული თავდასხმები, ბირთვული საგანგებო სიტუაციები და, საზღვაო დაბინძურება, სამრეწველო საგანგებო სიტუაციები, მოსახლეობის გადაადგილება.

8.1.4. კანონმდებლობა

ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმი, რომელიც შეიქმნა ევროპის საბჭოს 2001/792 გადაწყვეტილებით 2001 წლის 23 ოქტომბერს, არის სამოქალაქო დაცვისა და ევროპის ჰუმანიტარული დახმარების ოპერაციების გენერალური

დირექტორატის (DG-ECHO) ინსტრუმენტი თანამშრომლობის გასაძლიერებლად და სამოქალაქო თანამშრომლობის გასაადვილებლად.

კავშირის მექანიზმი შეიძლება გააქტიურდეს ადამიანის მიერ გამოწვეული და ბუნებრივი სტიქიური უბედურებების შემთხვევაში, რომლებიც ხდება ევროკავშირის ტერიტორიებზე ან მის ფარგლებს გარეთ, რათა გაიზიაროს რესურსები ყველა წევრ და მონაწილე სახელმწიფოს შორის და დაუყოვნებლივ და ეფექტურად უპასუხოს საგანგებო სიტუაციებს. 2006 წლის იანვარში ევროკომისიამ გადახედა საკავშირო მექანიზმს მიღებული გამოცდილების საფუძველზე და ჩამოაყალიბა შესაბამისი საკანონმდებლო საფუძველი მომავალი ინტერვენციებისთვის. გარდა ამისა, საბჭოს 2007/162 /EC Euratom-ის გადაწყვეტილებით, სამოქალაქო დაცვის ფინანსური ინსტრუმენტის („CPFI გადაწყვეტილება“) დაარსებით დაიწყო აქტივობების დაფინანსება, რომლებიც მიზნად ისახავს კატასტროფებზე პრევენციის, მზადყოფნისა და რეაგირების გაუმჯობესებას, განსაკუთრებით იმ აქტივობებს, რომლებიც განხორციელდა საკავშირო მექანიზმის ფარგლებში ურთიერთთანამშრომლობით.

კავშირის მექანიზმი შეიცვალა 2007/779/EC გადაწყვეტილებით 2007 წლის 8 ნოემბერს თემის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმის („მექანიზმის დამფუძნებელი გადაწყვეტილება“) შექმნის შესახებ. მისი მიზანი იყო ადამიანის მიერ გამოწვეული და ბუნებრივი სტიქიური უბედურებების ზრდა, სიხშირესა და სიმძიმეზე ფოკუსირება. ლისაბონის ხელშეკრულებამ, რომელიც ძალაში შევიდა 2009 წლის პირველ დეკემბერს, გააძლიერა იდეა, რომ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს მოეთხოვებათ იმოქმედონ სოლიდარული სულისკვეთებით, თუ ქვეყანას შეეხო ბუნებრივი ან ადამიანის მიერ შექმნილი კატასტროფა ან ტერორისტული თავდასხმა. ლისაბონის ხელშეკრულებამ შემოიღო სამართლებრივი საფუძველი სამოქალაქო დაცვის პოლიტიკისა და ევროპული ჰუმანიტარული დახმარებისთვის. მანამდე ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის ქმედებები და კანონმდებლობა ეფუძნებოდა ევროკავშირის ხელშეკრულების 308-ე მუხლის დებულებას, რომელიც საშუალებას აძლევდა საბჭოს, საჭიროების შემთხვევაში ემოქმედა არაერთხმად,

მიეღწია ხელშეკრულების მიზნების იმ სფეროებში, სადაც ხელშეკრულება არ ითვალისწინებდა ალტერნატიულ სამართლებრივი საფუძველს. ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ ხელშეკრულების (TFEU) 196-ე მუხლით საკავშირო მექანიზმს ოფიციალურად მიენიჭა საკუთარი სივრცე. 2010 წლის დასაწყისამდე ევროპის გარემოსდაცვითი საბჭო პასუხისმგებელი იყო სამოქალაქო დაცვის საქმიანობაზე. სამოქალაქო დაცვის პასუხისმგებლობა გადაეცა ჰუმანიტარული დახმარებისა და სამოქალაქო დაცვის გენერალურ დირექტორატს (DG-ECHO) კატასტროფებზე რეაგირების ევროპული ოპერაციების თანმიმდევრულობის გასაძლიერებლად.

1313/2013/EU გადაწყვეტილებით ევროპარლამენტმა და საბჭომ მიიღეს კავშირის მექანიზმი, რომელიც ძალაში შევიდა 2014 წლის პირველ იანვარს. ამ გადაწყვეტილებამ შემოიტანა ახალი ელემენტები სამოქალაქო დაცვის თანამშრომლობის სისტემაში საგანგებო სიტუაციების მართვის პოლიტიკის გაძლიერების ყველა ეტაპზე რეგულირებით: დაგეგმვა, პრევენცია და დახმარება (გადაუდებელი სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრი და ევროპის საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების შესაძლებლობები), მონაწილე ქვეყნების მხარდაჭერა, კატასტროფებისთვის მზადყოფნა (გადაუდებელი რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრი საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ევროპული შესაძლებლობები.)

2017 წლის ნოემბერში ევროპარლამენტმა მიიღო ახალი წინადადება (2017/0309), რომელიც ცვლის გადაწყვეტილებას No1313/2013/EU კავშირის მექანიზმის შესახებ. კერძოდ, წინადადებამ შეიტანა გარკვეული ცვლილებები UCPM-ში, რომლის მიხედვითაც ევროკავშირი მხარს უჭერს, კოორდინაციას უწევს და აერთიანებს წევრი სახელმწიფოების სამოქალაქო დაცვას. საერთო პასუხისმგებლობისა და სოლიდარობის პრინციპებზე დაყრდნობით. ამ წინადადებას სურს უზრუნველყოს, რომ კავშირის მექანიზმს შეუძლია უკეთესი გადაუდებელი მხარდაჭერა. UCPM-ის ამჟამინდელი სტრუქტურა გამიზნულია დაგეგმილი რეაგირების უზრუნველსაყოფად საერთაშორისო დონეზე და გაზიარებული თითოეული

ქვეყნის მიერ. კავშირის მექანიზმი მხარს უჭერს ქვეყნებს კატასტროფების პრევენციის, მზადყოფნისა და რესურსების განაწილებაში, რათა მათ შეეძლოთ რეაგირება სწრაფად და კოორდინირებული გზით, როდესაც საგანგებო მდგომარეობა წარმოიშობა. ასევე ინიციატივებზე, რომლებიც ფოკუსირებულია პრევენციასა და მზადყოფნაზე, როგორცაა ტრენინგი სამოქალაქო დაცვის პერსონალისთვის საზღვარგარეთ, წვრთნები სამოქალაქო დაცვის რეაგირების შესაძლებლობებისთვის და სამოქალაქო დაცვისა და პრევენციის ექსპერტების გაცვლა, UCPM (1313 გადაწყვეტილების შემდეგ) იძლევა კოორდინირებული რეაგირების შესაძლებლობების გაზრდას და რესურსების უკეთ გამოყენების უნარს.

8.1.5. როგორ მუშაობს

ქვეყნებს, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან მხარდაჭერით, შეუძლიათ ხელმისაწვდომი გახადონ თავიანთი რესურსები ინსტრუმენტების, საშუალებების, ექსპერტებისა და მოხალისეების (სამოქალაქო დაცვის მოხალისე რომ გახდეთ და დარეგისტრირდეთ სახელმწიფო სიებში, უნდა დაესწროთ ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების სასწავლო კურსებს, რათა ჩაერიოთ საგანგებო სიტუაციებში. საკუთარი სიცოცხლისა და გუნდის წევრების სიცოცხლის საფრთხეში ჩაგდების გარეშე), რეგისტრირებით EERC-ში (European Emergency Response Capacity (EERC) ან მოხალისეთა ჯგუფში.

როდესაც ხდება ადამიანის მიერ გამოწვეული ან ბუნებრივი სტიქიური უბედურება, ევროკავშირის შიგნით ან მის ფარგლებს გარეთ, გასაჭირში მყოფ ქვეყანას შეუძლია დახმარება მოითხოვოს ERCC-ის მეშვეობით. ეს იწვევს UCPM-ის გააქტიურებას, რომელსაც შეუძლია საჭიროების შემთხვევაში განათავსოს ექსპერტთა გუნდი კატასტროფის სცენარის მიხედვით. სპეციალიზებული ჯგუფები, როგორცაა მეხანძრეები, სამძებრო-სამაშველო ჯგუფები და ექიმები, შეიძლება სწრაფად მობილიზდნენ. წვერი ქვეყნები და საკავშირო მექანიზმის მონაწილეები, რომლებმაც შესთავაზეს დახმარება და მათი რესურსები, ხელმისაწვდომია მომთხოვნი ქვეყნისთვის. საჭირო რესურსების გაგზავნის შემდეგ ექსპერტები ასრულებენ სამუშაოს. დაზარალებული ქვეყანა რჩება პასუხისმგებელ მხარედ

ინტერვენციის მართვაში და საკავშირო მექანიზმის მიერ გაწეული დახმარება იმართება ქვეყნის მიერ მოთხოვნილი და დაზარალებული ქვეყნის ნორმების შესაბამისად.

ჰუმანიტარულ საქმეთა კოორდინაციის ოფისი (OCHA) გაეროს სამდივნოს ნაწილია. OCHA პასუხისმგებელია ჰუმანიტარული ორგანიზაციების შეკრებაზე, საგანგებო სიტუაციებზე თანმიმდევრული რეაგირების უზრუნველსაყოფად. ის ასევე უზრუნველყოფს ჩარჩოს მონიტორინგს, რომლის მეშვეობითაც თითოეულ მონაწილეს შეუძლია წვლილი შეიტანოს გლობალური რეაგირების ძალისხმევაში. OCHA-ს მისიაა ეფექტური და ეთიკურად მისაღები ჰუმანიტარული ქმედებების მობილიზება და კოორდინაცია ეროვნულ და საერთაშორისო აქტორებთან თანამშრომლობით, რათა შემცირდეს ზარალი საგანგებო სიტუაციების დროს, დაიცვას უმწეო ადამიანების უფლებები, ხელი შეუწყოს მზადყოფნას, პრევენციას და მდგრად გადაწყვეტილებებს. კავშირის მექანიზმი უზრუნველყოფს OCHA-სთან ინტეგრირებულ კოორდინაციას არაევროპულ ქვეყნებში სამაშველო ოპერაციების დროს. კავშირის მექანიზმის გააქტიურების პროცესი ილუსტრირებულია სურ. 8.2.

სურათი 8.2. ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმი (https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en).

იტალიაში 800 მილიონი ევრო გამოიყოფა სამოქალაქო დაცვის „ახალი პროექტების“ განსახორციელებლად (2023 წელი, ექვემდებარება ცვლილებას) Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza-ს (ევროკავშირის შემდეგი თაობის ფონდები) წყალობით . ეს პროექტები უნდა ეხებოდეს ჰიდროგეოლოგიურ რისკს და წყალდიდობის რისკის შემცირებას და მიზნად ისახავს დაზარალებული ტერიტორიების აღდგენას და ტერიტორიების მდგრადობის გაზრდას სტიქიური უბედურებების წინააღმდეგ.

8.1.6. ევროპული აქტიურობა

როდესაც საგანგებო სიტუაცია აჭარბებს ქვეყნის რეაგირების შესაძლებლობებს ევროპაში და მის ფარგლებს გარეთ, მას შეუძლია დახმარება მოითხოვოს საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრის (ERCC) მეშვეობით, რომელიც იღებს მოთხოვნებს და აცნობებს კავშირის მექანიზმში ჩართულ ყველა სხვა ქვეყანას. საგანგებო სიტუაციების კომუნიკაციისა და ინფორმაციის საერთო სისტემა (CECIS) პასუხისმგებელია კომუნიკაციაზე, რაც საშუალებას აძლევს შედგეს დაუყოვნებლივი დიალოგი 24 საათიან მომუშავე ცენტრებს შორის სხვადასხვა ქვეყანაში. CECIS აწვდის საკავშირო მექანიზმის ყველა ქვეყანას ინფორმაციას და განახლებებს საგანგებო სიტუაციის შესახებ. ინტერვენციის ტიპი განსხვავდება საგანგებო სიტუაციის მიხედვით. ERCC ხელს უწყობს გუნდების, ექსპერტების, სამოქალაქო დაცვის ოპერატორების გადამოწმებას და/ან კოორდინაციას და უზრუნველყოფს საკავშირო მექანიზმის ქვეყნების მიერ შემოთავაზებული დახმარების ტრანსპორტირების თანადაფინანსებას. სამაშველო მენეჯმენტი არის ქვეყნის პასუხისმგებლობა, რომელიც ითხოვს საკავშირო მექანიზმის გააქტიურებას.

8.1.7. მსოფლიო აქტიურობა

2007 წლიდან საკავშირო მექანიზმი 650-ზე მეტჯერ გააქტიურდა საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირებისთვის. 2020-დან 2021 წლამდე ის 106-ჯერ გააქტიურდა. სურ. 8.3 ასახავს გლობალურ დონეზე საკავშირო მექანიზმის გააქტიურების ტიპებს 2007-2022 წლებში.

სურათი 8.3. კავშირის მექანიზმის გააქტიურება საფრთხის ტიპის მიხედვით 2007-2022 წწ (<https://www.consilium.europa.eu/it/infographics/civil-protection/>).

2022 წელს საკავშირო მექანიზმმა უკრაინას ჰუმანიტარული დახმარება გაუწია მას შემდეგ, რაც რუსეთი ქვეყანაში თებერვალში შეიჭრა. ძირითადი ინტერვენციები მოიცავს 84000 ტონა მატერიალური დახმარების მიწოდებას, მათ შორის ელექტროენერჯის გენერატორებს, უსაფრთხო თავშესაფრებს, მედიკამენტებს, საკვებს, წყლის ტუმბოებს და ხანძარსაწინააღმდეგო აღჭურვილობას; მოხერხდა 1700 დაშავებული პაციენტის ევაკუაცია უკრაინიდან ევროკავშირის 18 ქვეყანაში და ნორვეგიაში.

მსოფლიო აქტივაციამ მოიცვა 72 ქვეყანა, რომლებმაც დახმარება მიიღეს 2022 წელს კავშირის მექანიზმის მეშვეობით. ქვეყნების უმეტესობამ გაგზავნა ერთი ან ორი თხოვნა დახმარებისთვის, მაგრამ ზოგიერთმა შეადგინა ოთხამდე. შესასწავლი 4 კატეგორიაა: რუსეთის ომი უკრაინასთან, COVID-19, ბუნებრივი კატასტროფები და სხვა საგანგებო სიტუაციები (მაგ. ნავთობის დაღვრა, კონფლიქტები, მედიკამენტების დეფიციტი). როგორც ითქვა, ERCC აკონტროლებს მოვლენებს მთელს მსოფლიოში 24/7-ზე და უზრუნველყოფს საგანგებო დახმარების სწრაფ

გამოყენებას სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ ორგანოებთან პირდაპირი კომუნიკაციის გზით. კოპერნიკის საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურის მიერ წარმოებული სატელიტური რუკები ასევე ეხმარება სამოქალაქო დაცვის ოპერაციებს. 2022 წელს კოპერნიკის სერვისი 86-ჯერ ამოქმედდა და 475 სატელიტური რუკა გამოუშვა.

როდესაც კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყანა არ არის ევროკავშირის წევრი, საგანგებო სიტუაციების მართვა ექვემდებარება გაეროს პასუხისმგებლობას და არა საკავშირო მექანიზმს. ევროპის ფარგლებს გარეთ ბევრ ქვეყანაში სამოქალაქო დაცვის ოპერაციები ხშირად ჰუმანიტარული დახმარების თანხლებით მიდის. DG-ECHO აგროვებს ექსპერტებს ორივე სფეროში, რომლებიც მჭიდროდ თანამშრომლობენ უფრო თანმიმდევრული ანალიზისა და რეაგირების უზრუნველსაყოფად, განსაკუთრებით რთულ საგანგებო სიტუაციებში. მაგალითად, ერთ-ერთი ბოლო სამოქალაქო დაცვისა და ჰუმანიტარული დახმარების ოპერაცია ევროპის ფარგლებს გარეთ წარიმთა წყალდიდობის დროს პაკისტანში. ძლიერი მუსონური წვიმები და წყალდიდობა პაკისტანს 2022 წლის ივნისში დაატყდა თავს. 29 აგვისტოს საკავშირო მექანიზმი გააქტიურდა პაკისტანის ხელისუფლების მხრიდან დახმარების მოთხოვნის შემდეგ. ფრანგული წყლის გამწმენდი მოდული ექსპლუატაციაში შევიდა 16 ოქტომბერს დადუმი, სინდის პროვინციაში. მოდულმა სულ 629 000 ლიტრი სუფთა წყალი გამოუშვა. ოპერაცია 5 ნოემბერს ჩატარდა. პარალელურად, ბელგიური წყლის გამწმენდი მოდული ჩავიდა ყარაჩიში 25 ოქტომბერს და აწარმოა 100000 ლიტრზე მეტი სუფთა წყალი 2 ადგილზე: ბჰირია (სინდის პროვინცია) და კოტ დიჯი. გუნდმა დაასრულა მისია და დაბრუნდა 4 ნოემბერს, მაგრამ მთელი აღჭურვილობა გადაეცა პაკისტანს და განაგრძო მუშაობა მინიმუმ ექვსი თვის განმავლობაში.

8.1.8. სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ ორგანიზაციასა და საკავშირო მექანიზმს შორის ურთიერთქმედება

როგორც საკავშირო მექანიზმის წევრებმა, თითოეულმა ქვეყანამ უნდა გადადგას აუცილებელი ნაბიჯები, რათა უზრუნველყოს სამოქალაქო დაცვის მოდულების ფუნქციონირება სამოქალაქო დაცვის სხვა მოდულებით.

2010 წელს, მოდულების სამოქალაქო დაცვის ექსპერტთა ჯგუფმა, წარსულში სამოქალაქო დაცვის ოპერაციებში მიღებული გაკვეთილების შემდეგ, დაადგინა და ხაზი გაუსვა ევროკავშირის სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავების აუცილებლობას მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის (HNS) უზრუნველსაყოფად. მიუხედავად იმისა, რომ ამ გაიდლაინებს არასავალდებულო ხასიათი აქვს, UCPM-ის წევრებს ურჩევენ გამოიყენონ ისინი ევროკავშირის შიგნით ოპერაციების დროს და, როდესაც ეს შესაძლებელია, ორმხრივი დახმარების შემთხვევაში (ევროკავშირის ან ევროკავშირის არაწევრი ქვეყნები). ევროკავშირის HNS გაიდლაინები ავსებს კატასტროფების მართვის შესახებ არსებულ საერთაშორისო დოკუმენტებს.

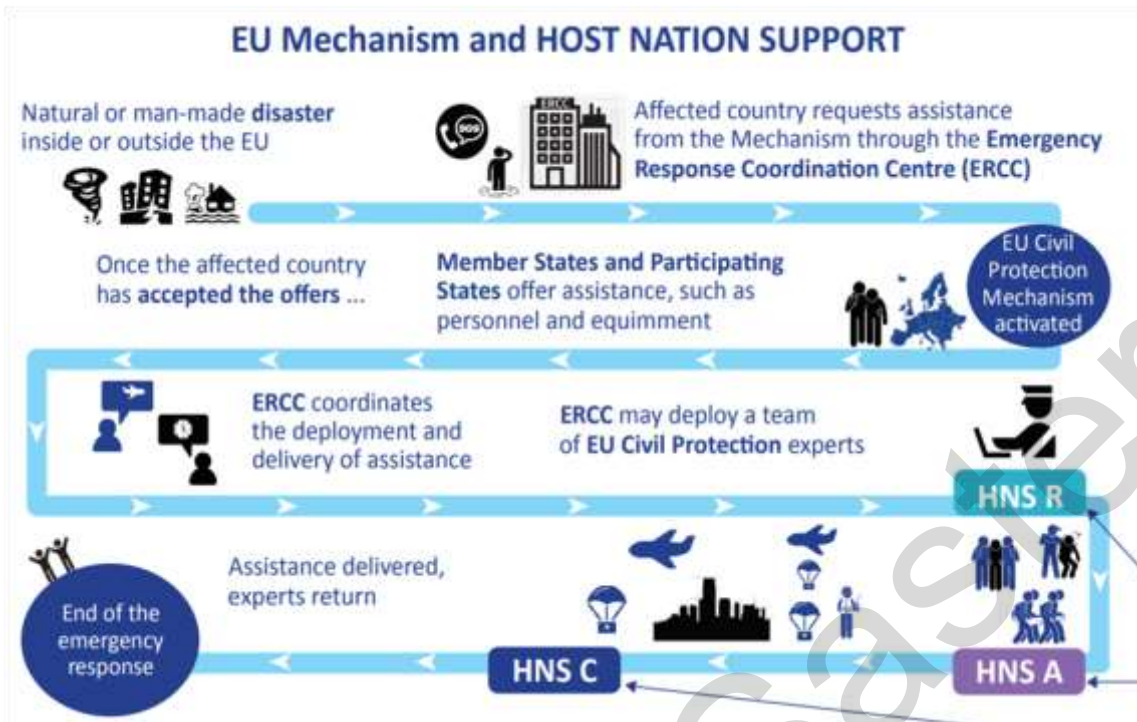
“მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერა” გულისხმობს ყველა ქმედებას, რომელიც განხორციელებულია მზადყოფნის ფაზაში და UCPM-ის წევრების მიერ კატასტროფებზე რეაგირების მენეჯმენტში, დახმარების მიღებას ან გაგზავნას, რათა რაც შეიძლება მეტი დაბრკოლება მოხსნას საერთაშორისო დახმარებისთვის. საბოლოო მიზანია კატასტროფებზე რეაგირების ოპერაციების შეუფერხებლად ჩატარება. ევროკავშირის HNS გაიდლაინები ითვალისწინებს HNS გუნდის შექმნას კატასტროფებით დაზარალებულ ქვეყანაში საგანგებო სიტუაციების მართვის ადგილობრივი ორგანოს (LEMA) მიერ. ინტერვენციის სამი სფეროა:

- HNS-R: რეგისტრაცია და მხარდაჭერა დაზარალებული ქვეყნის მიერ დაარსებულ შესვლის წერტილში ან დახმარების შეგროვების პუნქტში.
- HNS-A: გუნდების დახმარება დაზარალებულ ქვეყანაში მათი საქმიანობის დროს.
- HNS-C: HNS გუნდების კოორდინაცია საგანგებო სიტუაციების მართვის ადგილობრივ ორგანოებში (LEMAs), საერთაშორისო გუნდებისგან ინფორმაციის შეგროვება და გავრცელება.

HNS გუნდი წარმოადგენს კავშირს LEMA-სა და ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის აუზს შორის ქვეყანაში მათი მისიის განმავლობაში. საგანგებო სიტუაციების დროს, HNS გუნდი მიზნად ისახავს:

- უზრუნველყოს UCPM შესაძლებლობების უკეთესი გამოყენება მისიების დასაწყისიდანვე;
- ოპერაციების ინტეგრირება სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ და საერთაშორისო გუნდებს შორის;
- სამოქალაქო დაცვის ჯგუფების მხარდაჭერა ყველა ლოჯისტიკურ საჭიროებაში, მათ შორის საწვავი, ტრანსპორტი, საკვები და თავშესაფარი;
- ხელი შეუწყოს კომუნიკაციას სამოქალაქო დაცვის ჯგუფებსა და ადგილობრივ მოსახლეობასა და/ან მთავრობებს შორის;
- ხელი შეუწყოს კომუნიკაციას გუნდებსა და ადგილობრივ/ეროვნულ საკოორდინაციო ცენტრებს შორის.

მეორეს მხრივ, HNS გუნდი უნდა განიხილებოდეს ადგილობრივი ინციდენტის მეთაურისგან განცალკევებით და ის არ არის პასუხისმგებელი როგორც გუნდის ოპერატიულ კოორდინაციაზე, ასევე ტექნიკურ კონსულტაციაზე სამაშველო/რელიეფური ოპერაციების დროს. სურ. 8.4 ასახავს კავშირის მექანიზმის და მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის აქტივაციის პროცესს მის ყველა ეტაპზე.

სურათი 8.4. ევროკავშირის მექანიზმი და მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის პროცედურა

(https://euhns.eu/wp-content/uploads/2023/06/HNS_Quick_Reference_Guide.pdf).

8.2. ორგანიზაცია და რესურსები

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ევროპული შესაძლებლობები (EERC), რომელსაც ასევე უწოდებენ ევროპის სამოქალაქო დაცვის აუზს, შედგება ყველა ადამიანური რესურსისა და აღჭურვილობისგან, რომელიც ხელმისაწვდომია კავშირის მექანიზმის წევრების მიერ. გარდა ამისა, არსებობს ხანძარსაწინააღმდეგო, სამედიცინო და კვლევითი ჯგუფები ევროპული შესაძლებლობების გასაძლიერებლად (RescEU Reserve). იმისათვის, რომ იყოს კავშირის მექანიზმის შესაძლებლობების ნაწილი, ყველა რესურსი უნდა იყოს სერტიფიცირებული სამოქალაქო დაცვის ექსპერტების მიერ ინტერვენციის საერთაშორისო კონტექსტში. ევროკავშირი ასევე აფინანსებს კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყნების მხარდასაჭერას, ხელს უწყობს ისეთ ხარჯებს, როგორცაა ტრენინგი, აღჭურვილობისა და საშუალებების ტრანსპორტირება, სპეციალისტებისა და სპეციალური ჯგუფების განლაგება. საკავშირო მექანიზმის ძირითადი მახასიათებლებია საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრი

(ERCC); საერთო გადაუდებელი კომუნიკაციისა და საინფორმაციო სისტემა (CECIS); და ევროპის საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების შესაძლებლობები (EERC).

8.2.1. ERCC, CECIS, EERC

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრი (ERCC)

საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრი (ERCC) არის მექანიზმის ბირთვი. იგი დაფუძნებულია ბრიუსელში სამოქალაქო დაცვის განყოფილება DG ECHO-ში. ERCC არის საკოორდინაციო კერა ევროკავშირის ყველა წევრსა და მონაწილე სახელმწიფოს, დაზარალებულ ქვეყანას, სამოქალაქო დაცვისა და ჰუმანიტარულ ექსპერტებს შორის. ის კოორდინაციას უწევს კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყნების მიერ გადაუდებელი დახმარების გამოყენებას. ERCC ფუნქციონირებს 24/7-ზე და ეხმარება ნებისმიერ ქვეყანას ევროკავშირის შიგნით ან მის ფარგლებს გარეთ, რომელიც კატასტროფით დაზარალებდა ეროვნული ხელისუფლების სამოქალაქო დაცვის ან გაეროს წარმომადგენლების მოთხოვნით. ERCC-ს ასევე შეუძლია უშუალოდ დაუკავშირდეს ქვეყნის სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ ორგანოებს, რომლებსაც სჭირდებათ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ხელშეწყობა. ERCC ასევე ფინანსურად უჭერს მხარს დაზარალებულ ქვეყანაში სამოქალაქო დაცვის ჯგუფებისა და აქტივების მიწოდებას. ERCC-ს აქვს მონიტორინგის სისტემები, რომლებიც გამოიყენება საგანგებო სიტუაციებში დაზარალებული ტერიტორიებზე და რეგიონებში გავრცელებული რესურსების განლაგების უკეთ ორგანიზებისთვის. მონიტორინგის ეს სისტემა ეყრდნობა ევროპის კოპერნიკის სატელიტურ სისტემას და შეიძლება გამოყენებულ იქნას დაზარალებული ქვეყნების მიერ განახლებული და მიმდინარე რუკების შესაქმნელად ან კატასტროფების პრევენციის ეტაპებზე კონკრეტული სფეროების შესახებ ინფორმაციის შესაგროვებლად. საერთო გადაუდებელი კომუნიკაციისა და საინფორმაციო სისტემის (CECIS) მეშვეობით ERCC უზრუნველყოფს საგანგებო კომუნიკაციებისა და მონიტორინგის ინსტრუმენტებს. ERCC აცნობებს კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყნის სპეციფიკურ საჭიროებებს კავშირის

მექანიზმის პარტნიორებს და, საჭიროების შემთხვევაში, კოორდინაციას უწევს და აფასებს ჰუმანიტარული დახმარებისა და სამოქალაქო დაცვის ექსპერტებისგან შემდგარ გუნდებს, რათა შეაფასონ დაზარალებული ტერიტორიის ერთობლივი საჭიროებები. შესაბამისი შეფასებების ორგანიზების შემდეგ, აღჭურვილობა, სამედიცინო და სპეციალიზებული ჯგუფები სწრაფად იგზავნება ევროპის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ. ERCC აკონტროლებს საფრთხეებს, ამზადებს გეგმებს მოხალისეთა ფონდიდან რესურსების (ექსპერტების, გუნდებისა და აღჭურვილობის) გამოყენებისთვის. ის ასევე მუშაობს ქვეყნებთან აქტივობების დაგეგმვაზე და კოორდინაციას უწევს სავსე რეაგირებას დახმარების მოთხოვნის შემდეგ. გარდა ამისა, ის უზრუნველყოფს ფინანსურ რესურსებზე წვდომას სამოქალაქო დაცვის მოდულების შემუშავებისთვის და მხარს უჭერს პრევენციისა და მზადყოფნის აქტივობების ფართო სპექტრს, მოქალაქეებისთვის ცნობიერების ამაღლების კამპანიებიდან დაწყებული ოპერატორებისთვის სიმულაციური და სავსე წვრთნებით დამთავრებული.

საერთო გადაუდებელი კომუნიკაციისა და საინფორმაციო სისტემა (CECIS)

საერთო გადაუდებელი კომუნიკაციისა და საინფორმაციო სისტემა (CECIS) არის ვებ-ზე დაფუძნებული გაფრთხილებისა და შეტყობინებების აპლიკაცია, რომელსაც იყენებენ ERCC ექსპერტები, რომელიც საშუალებას აძლევს რეალურ დროში ინფორმაციის გაცვლას ქვეყნების ოპერაციულ ცენტრებს შორის, ERCC-სა და ეროვნულ ხელისუფლებას შორის კომუნიკაციის ხელშეწყობის მიზნით. CECIS მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამ დონეზე:

- როგორც ქსელი, რომელიც აკავშირებს სამოქალაქო დაცვის ეროვნულ ხელისუფლებას და ERCC-ს;
- როგორც საკავშირო მექანიზმის ოპერატიული ასპექტებისთვის აუცილებელი მონაცემთა ბაზა და საინფორმაციო სისტემები;
- როგორც ონლაინ ინსტრუმენტების, სტანდარტებისა და პროცედურების ერთობლიობა, რომელიც აუცილებელია CECIS-ის მეშვეობით გაზიარებული

მონაცემების მთლიანობის, ავთენტურობისა და კონფიდენციალურობის უზრუნველსაყოფად.

CECIS შეიცავს კონკრეტულ განყოფილებას, სადაც გროვდება დეტალური ინფორმაცია ERCC-ში საპასუხო აქტივების რეგისტრაციისა და ხელმისაწვდომობის შესახებ. DG ECHO უზრუნველყოფს მის ხელმისაწვდომობას მთელი საათის განმავლობაში ეროვნული სამოქალაქო დაცვის ორგანოებისთვის. ევროკომისია მართავს და ავითარებს CECIS-ს წევრი ქვეყნების საჭიროებებისა და მოთხოვნების გათვალისწინებით; ასევე, ის უწყვეტ განვითარებაშია. სისტემა ამუშავებს კატასტროფებით დაზარალებული სახელმწიფოების მოთხოვნებს და მათთან დაკავშირებულ დახმარების შეთავაზებებს იმ ქვეყნებისგან, რომლებიც გადაწყვეტენ ჩარევას.

ევროპის სამოქალაქო დაცვის ფონდი (EERC)

ევროკავშირმა გადაწყვიტა გაზარდოს კატასტროფებისთვის მზადყოფნა, რეაგირებისთვის საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ევროპული შესაძლებლობების (EERC) შემუშავებით. EERC აერთიანებს ექსპერტთა, აღჭურვილობისა და დახმარების გუნდებს, რომლებსაც ევროკავშირის წევრი და კავშირის მექანიზმის მონაწილე სახელმწიფოები ხელმისაწვდომს ხდიან სამოქალაქო დაცვის მისიების შემთხვევაში მთელ მსოფლიოში. მასში შედის მოდულები, სამაშველო ჯგუფები, ექსპერტები და კონკრეტული აღჭურვილობა. კერძოდ, EERC მოიცავს: სამძებრო-სამაშველო ჯგუფებს, საველე ჰოსპიტალებს და სამედიცინო ლაბორატორიებს, ტყის ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავებს, წყალდიდობის სამაშველო და შეკავების მოდულებს, მედევაკის თვითმფრინავებს და ბევრ სხვას. EERC-ში მოდულების, ექსპერტებისა და აღჭურვილობის რეგისტრაცია აუცილებელია რესურსების სათანადოდ გამოყენებისთვის ხელმისაწვდომობის, ადგილმდებარეობის, დროის, ღირებულებისა და წინა გამოცდილების თვალსაზრისით. სურ.8.5 ასახავს ECPP-ის შემოთავაზებულ შესაძლებლობებს 31/10/2022 წლისთვის.

შეამცირა რესურსების, ადამიანებისა და აქტივების აქტივაციის დრო. EERC უზრუნველყოფს კატასტროფებზე სწრაფ და ეფექტურ რეაგირებას სამოქალაქო დაცვის მისიების უფრო ზუსტ დაგეგმვასა და კოორდინაციასთან ერთად.

ევროპის სამედიცინო კორპუსი (EMC) არის EERC-ის ნაწილი და ჩამოყალიბებულია მედიცინისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ექსპერტების მიერ. EMC გუნდები წარმოადგენენ ევროპულ წვლილს ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) მუშაობაში გადაუდებელ სიტუაციებში, რათა მნიშვნელოვნად გაზარდოს სამედიცინო პერსონალისა და აღჭურვილობის ხელმისაწვდომობა. მათი მიზანია გააუმჯობესონ დაგეგმვა და მზადყოფნა საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირებისთვის, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ადამიანის ჯანმრთელობას. EMC შეიქმნა 2014 წელს ებოლას კრიზისის დროს გაწვრთნილი სამედიცინო გუნდების დეფიციტის საპასუხოდ. EMC კოორდინაციას უწევს ევროპულ რეაგირებას სამედიცინო საგანგებო სიტუაციებში კავშირის მექანიზმის (EMC) ფარგლებში .

სამოქალაქო დაცვის მოდულები იყოფა სამოქალაქო დაცვის ინტერვენციის მოდულებად და ტექნიკური დახმარების მხარდაჭერის გუნდებად (TAST) და არსებობს დანაყოფები, რომლებსაც აქვთ სპეციალური ამოცანები კატასტროფებზე რეაგირებისთვის. ისინი მოქმედებენ საერთაშორისოდ აღიარებული გაიდლაინების შესაბამისად, რომლებიც აღწერს მინიმალურ მოთხოვნებს. TAST გუნდების უპირველესი ამოცანაა მხარი დაუჭირონ ექსპერტებს ან გუნდებს, რომლებიც განლაგებულია კავშირის მექანიზმის მეშვეობით და უზრუნველყონ მათი მუშაობის უნარი სხვადასხვა სფეროში დახმარების გაწევით, მისიის გარემოებებისა და საჭიროებების მიხედვით (ადმინისტრაციული, ტექნიკური და IT მხარდაჭერა და/ან ლოგისტიკური და საარსებო წყარო. მხარდაჭერა და ა.შ.). სტანდარტიზაციის პრინციპი შემოგვთავა ევროპულმა საბჭომ და პარლამენტმა 2004 წელს სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში ცუნამის შემდეგ.

ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის გუნდების წევრები (EUCP) არიან სამოქალაქო დაცვის ექსპერტები იმ ქვეყნებიდან, რომლებიც მონაწილეობენ საკავშირო მექანიზმში, რომლებიც გაგზავნილნი არიან კატასტროფებით დაზარალებულ

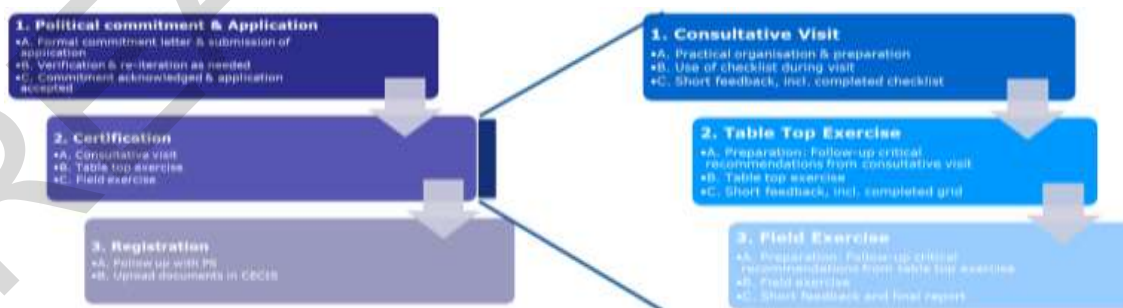
რაიონში დახმარებისა და კოორდინაციის გასაადვილებლად, მომთხოვნი ქვეყნის მხარდასაჭერად. EUCP გუნდების კანდიდატებს აფასებენ ტრენერები და იღებენ ინდივიდუალურ გამოხმაურებას ტრენინგის დასრულების შემდეგ. გარდა ამისა, ტრენინგის კოორდინატორს შეუძლია მოითხოვოს იმავე ეროვნების კონკრეტული ექსპერტის შეფასების ფორმების მიღება.

ევროპის სამოქალაქო დაცვის მოდულები შედგება ადამიანური რესურსებისგან (ექსპერტები, მაშველები, სამედიცინო პერსონალი) და სპეციალური აღჭურვილობისგან, რომლებიც ხელმისაწვდომია კავშირის მექანიზმში მონაწილე ქვეყნების მიერ. მათი მისიების დროს, ადამიანური რესურსები უნდა მუშაობდეს მაქსიმალურად უსაფრთხო სამუშაო გარემოში, რათა თავიდან აიცილონ თვითდაზიანება. მათ უნდა მიიღონ ყველა შესაბამისი ზომა ნებისმიერი სახის რისკის თავიდან ასაცილებლად, რაც უზრუნველყოფს ეფექტურ ინტერვენციებს კატასტროფის მსხვერპლთა დასახმარებლად. კომისიის 2010 წლის 29 ივლისის გადაწყვეტილება (2010/481/EU, Euratom) არის უახლესი დოკუმენტი, რომელიც ასახავს მოდულების მახასიათებლებს და მათ მთავარ ამოცანას. მოდულების ზოგადი მახასიათებლებია:

- სერტიფიცირებული ხარისხი, ტესტირება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებულ წვრთნებში;
- უნარი ჩაერიოს ძალიან მოკლე დროში საერთაშორისოდ აღიარებული სტანდარტების მიხედვით, რომლებიც აღწერილია No. 2010/481/EU, Euratom გადაწყვეტილებაში;
- რამდენიმე დღის განმავლობაში რესურსების თვითმობმარება (მაგ. მინიმუმ 4 დღე საკვების, თავშესაფრის, ენერგეტიკის, ჰიგიენის, რესურსების მართვის, კომუნიკაციების, ადგილობრივი ტრანსპორტის, ლოჯისტიკის, ოპერაციების ბაზაზე);

ECPP შესაძლებლობების სერტიფიცირება

გადაწყვეტილება No. 1313/2013/EU-მ შემოიღო სერტიფიცირებისა და რეგისტრაციის სისტემა, ECPP-ში ჩამოთვლილი შესაძლებლობების ან რესურსების მართვისთვის, რათა კიდევ უფრო გაზარდოს რეაგირების შესაძლებლობების ხარისხი. საკავშირო მექანიზმის ქვეყნებმა უნდა წარადგინონ თავიანთი რესურსები სერტიფიცირებისა და რეგისტრაციის პროცესში. მოცემული სერტიფიცირებისა და რეგისტრაციის პროცესის მთავარი მიზანია მუდმივად გააუმჯობესოს ხელმისაწვდომი შესაძლებლობებისა და რესურსების ხარისხი საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში უკეთესი რეაგირებისთვის. ის მოიცავს რეგულარულ წვრთნებს გუნდის წევრებისთვის, აღჭურვილობის ინსპექტირებას და ხელს უწყობს გამოცდილების და ცოდნის ნაყოფიერ გაცვლას მონაწილე სახელმწიფოებსა და ექსპერტებს შორის. საბოლოო ჯამში, მიზანია უზრუნველყოს რესურსების სათანადო ფუნქციონირება საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების დროს. ამ პროცესის მეშვეობით, ECPP უზრუნველყოფს რეგისტრირებული შესაძლებლობები აკმაყოფილებდეს მაღალი ხარისხის სტანდარტებს, რომლებიც უნდა განთავსდეს საჭიროების შემთხვევაში საერთაშორისო დონეზე, რაც ხელს შეუწყობს წვერი და მონაწილე სახელმწიფოების ცოდნისა და უნარების გაუმჯობესებას სხვადასხვა მოდულებისა და რესურსების შესახებ. ეს პროცესი აღწერილია სახელმძღვანელოში “სერტიფიცირება და რეაგირების შესაძლებლობების რეგისტრაცია ევროპის სამოქალაქო დაცვის ფონდში (ECPP)”, რომელიც გამოქვეყნდა 2019 წელს. სერტიფიცირებისა და რეგისტრაციის პროცესის ძირითადი ელემენტები ნაჩვენებია სურ. 8.6.

სურათი 8.6. სერტიფიცირებისა და რეგისტრაციის პროცესის ელემენტები სასერტიფიკაციო სახელმძღვანელოდან, 2019 წლის ოქტომბერი (<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Certification%20Guidelines%20-%20October%202019.pdf>)

სერტიფიცირების ფაზის შიგნით, ECPP სიმძლავრე ზოგადად მიჰყვება სამეტაპიან პროცესს: საკონსულტაციო ვიზიტს, თეორიულ ვარჯიშს და საველე ვარჯიშს. ექსპერტები სხვადასხვა ქვეყნიდან მოქმედებენ როგორც “კოლეგა შემფასებლები”, რათა მხარი დაუჭირონ კომისიას ამ პროცესში. ექსპერტები არიან პირები, რომლებსაც აქვთ მაღალი ხარისხის ტექნიკური გამოცდილება ერთი ან რამდენიმე ტიპის რესურსთან დაკავშირებით. სერტიფიცირების პროცესის ფაზები აღწერილია ქვემოთ:

1. საკონსულტაციო ვიზიტის დროს კომისიის პასუხისმგებელი ოფიცერი ამოწმებს და განიხილავს განაცხადში მოცემულ ინფორმაციას შესაბამის თანამოსაუბრეებთან შესაბამის ქვეყანაში ტექნიკურ და პოლიტიკურ დონეზე. კითხვარი ხელმძღვანელობს ამ ვიზიტს.
2. თეორიული სავარჯიშო ემსახურება გადაწყვეტილების მიღებისა და მენეჯერული მზადების შემოწმებას, რომელიც დაკავშირებულია რესურსის განლაგებასთან. თეორიული სავარჯიშოებისთვის კომისიის წარმომადგენლები ხელმძღვანელობნ სასერტიფიკაციო ცნობარით.
3. საველე წვრთნები იძლევა შესაძლებლობას შეამოწმონ ოპერატიული ასპექტები საერთაშორისო განლაგების სხვადასხვა ფაზაში.

რესურსის სერტიფიცირებისთვის აუცილებელი კრიტერიუმებია:

1. თვითკმარობა, რათა არ მოითხოვოს დამატებითი დახმარება დაზარალებული ერისგან;
2. თავსებადობა, რათა შეეძლოს იმუშაოს სხვა საერთაშორისო შესაძლებლობებთან;
3. ლოჯისტიკური, ფინანსური, სამართლებრივი და ადმინისტრაციული თვალსაზრისით მომზადება გამგზავრების შემთხვევაში ადეკვატური მომზადებისთვის
4. კოორდინაცია, რათა უზრუნველყოს ეფექტური კოორდინაცია და სხვა ქვეყნებთან ურთიერთობის უნარი.

ეროვნულ დონეზე, სამოქალაქო დაცვის ორგანოები პასუხისმგებელი არიან მიაწოდონ რესურსები ECPP-ს და უნდა იზრუნონ მათ შენარჩუნებაზე და უზრუნველყონ მათი სწრაფი ტრანსპორტირება საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში. კავშირის მექანიზმის ქვეყნებს ასევე შეუძლიათ მხარი დაუჭირონ ECPP-ს სერტიფიცირების პროცესების დროს ექსპერტების, როგორც თანატოლების სერთიფიკატების მიწოდებით.

ECPP შესაძლებლობების ხელახალი სერტიფიცირების პროცესი

2018 წლის კომისიის გადაწყვეტილებამ, რომელიც ცვლის 1313/2013/EU გადაწყვეტილებას, დაადგინა ‘მინიმუმ ხელახალი სერტიფიცირების აუცილებლობა უახლესი 5 წლის შემდეგ’: მოდულის სერტიფიცირება, ტექნიკური დახმარებისა და მხარდაჭერის ჯგუფი, სხვა რეაგირების შესაძლებლობები ან ექსპერტი უნდა გადაფასდეს არაუგვიანეს 5 წლის შემდეგ, თუ აქტივი წარდგენილია “ხელახალი რეგისტრაციისთვის EERC“-ში (მუხლი 16.8). ხელახალი სერტიფიცირებისა და ხელახალი რეგისტრაციის პროცესი არის ძირითადი ელემენტები, რომლებიც შექმნილია სიმძლავრის განვითარებაში უწყვეტი ინვესტიციების შესამოწმებლად, რათა უზრუნველყოს ECPP ხარისხის უზრუნველყოფის და მინიმალური სტანდარტების გაძლიერება და გაუმჯობესება. ხელახალი სერტიფიცირება ინარჩუნებს სერტიფიცირების საერთო მიზნებს და თვითკმარობის ძირითად კრიტერიუმებს; თავსებადობა, მზადყოფნა და კოორდინაცია. შესაძლებლობების სერტიფიცირება არის საწყისი ბაზა, რომელზედაც ყალიბდება ხელახალი სერტიფიცირების პროცესი. შესაბამისად, პროცესის განსაზღვრისას მხედველობაში მიიღება შესაძლებლობების განვითარება ტრენინგის, წვრთნების, განლაგებისა და სხვა ინვესტიციების კუთხით წინა ხუთ წელიწადში (სერთიფიკატის შემდეგ). ხელახალი სერტიფიცირებისა და ხელახალი რეგისტრაციის პროცესი შედგება სამი ეტაპისგან: პოლიტიკური ვალდებულებისა და განაცხადის განახლება; ვალიდაციის ვიზიტი; და ხელახალი რეგისტრაცია ევროპის სამოქალაქო დაცვის ფონდში (ECPP).

სამედიცინო და სამძებრო-სამაშველო მოდულების სერტიფიცირების პროცედურა

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) თანახმად, სასწრაფო სამედიცინო ჯგუფი (EMT) არის სამედიცინო და ტექნიკური პერსონალის გუნდი, რომელიც მუშაობს მათი ქვეყნის ფარგლებს გარეთ, რომლის მიზანია უზრუნველყოს სამედიცინო დახმარება კატასტროფებით დაზარალებული მოსახლეობისთვის. ზრუნვა უზრუნველყოფილია შეზღუდული დროით და სტაბილურ ან დროებით დაწესებულებებში, სავსე ჰოსპიტალით ან მის გარეშე.

- EMT ტიპი 1: სასწრაფო დახმარების ამბულატორიული მკურნალობა - ჭრილობების და სხვა პათოლოგიის მკურნალობა ამბულატორიულ საფუძველზე (ჰოსპიტალიზაციის გარეშე).
- EMT ტიპი 2: გადაუდებელი დახმარება + ქირურგია და ჰოსპიტალიზაცია - სამედიცინო, ქირურგიული, ორთოპედიული და სამეანო მკურნალობა ჰოსპიტალიზაციით.
- EMT ტიპი 3: რეფერალური დაწესებულება კომპლექსური შემთხვევებისთვის - ჰოსპიტალიზაცია კომპლექსური შემთხვევებისთვის ინტენსიური თერაპიით.

ამ გაიდლაინების მიზანია ტექნიკური და მოვლის სტანდარტებით უზრუნველყოფა, რომლებითაც უნდა დაკმაყოფილდეს კატასტროფებით დაზარალებული მოსახლეობა; უნდა მოხდეს კატასტროფებით დაზარალებული მოსახლეობის ხელშეწყობა შესაბამისი ტიპის სასწრაფო სამედიცინო დახმარების გაწევით.

ურბანული საძიებო და სამაშველო (USAR) გუნდებისთვის განკუთვნილი სერთიფიკატი

საერთაშორისო საძიებო და სამაშველო მრჩეველთა ჯგუფი (INSARAG) არის გაეროს 90-ზე მეტი ქვეყნისა და ორგანიზაციის ქსელი. 2015 წლის INSARAG-ის გაიდლაინები მიზნად ისახავს ეროვნული და ადგილობრივი შესაძლებლობების განვითარების გაძლიერებას და თავსებადობის გაზრდას სხვადასხვა დონეზე (იხ. სურ.8.7). ის ასევე ურჩევს ქვეყნებს დააწესონ USAR გუნდის აკრედიტაციის ეროვნული პროცედურა, რომელიც საშუალებას მისცემს ქვეყნებს ოფიციალურად

განახორციელონ “მართვა, მონიტორინგი და მჭიდროდ დაიცვან INSARAG სტანდარტები და მითითებები USAR ეროვნული რეაგირების სისტემების შემუშავებისას. მოცემული ინტერვენციის გაიდლაინები USAR-ის გუნდებს საშუალებას აძლევს მაქსიმალურად გაზარდონ თავიანთი ეფექტურობა სამძებრო-სამაშველო მისიების დროს. გაეროს კომისრების მიერ შეფასებული ტესტის წარმატებით დასრულება საშუალებას აძლევს USAR-ის ხანძარსაწინააღმდეგო გუნდებს მძიმე კონფიგურაციაში (როგორცაა მანქანების, ლოჯისტიკის, პერსონალისა და აღჭურვილობის ორგანიზაციული სტრუქტურა, რაც მათ საშუალებას აძლევს დღეში 24 საათის განმავლობაში იმუშაონ ორ სხვადასხვა ადგილზე 10 დღის განმავლობაში.) იყოს საერთაშორისო დახმარების ძალისხმევის ნაწილი და ასევე ჩაერთოს კატასტროფის ყველაზე რთულ სცენარებში. INSARAG-ის სერტიფიცირებული ურბანული სამძებრო-სამაშველო ჯგუფები და ჯანმო-ს მიერ სერტიფიცირებული სასწრაფო სამედიცინო ჯგუფები (EMT) განიხილება სერტიფიცირებული და მიღებული ევროკავშირის სამოქალაქო დაცვის გუნდებისა და აქტივების ფონდში.

სურათი 8.7. INSARAG - შესაძლებლობების განვითარება - ეროვნული აკრედიტაციის პროცესი (<https://www.insarag.org/capacity-building/national-guidelines/>).

INSARAG სერტიფიკატი ქმნის ჩარჩოს, რომელიც უზრუნველყოფს USAR პასუხის სხვადასხვა დონეებს შორის თავსებადობას: “სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, რომ

სამუშაო პრაქტიკა, ტექნიკური ენა და ინფორმაცია იყოს საერთო და გაზიარებული USAR პასუხის ჩარჩოს” ყველა დონეზე. აქედან გამომდინარე, ეროვნული გუნდების აკრედიტაციისთვის შემუშავებული სტანდარტები უნდა შეესაბამებოდეს INSARAG მეთოდოლოგიას და, შესაბამისად, უნდა იყოს აღიარებული იმავე ფარგლებში.

8.2.2. rescuEu რეზერვი

ზემოთ ნახსენები საკავშირო მექანიზმის ძირითადი ელემენტების გარდა, შემოთავაზებულია ახალი ინიციატივა ევროპული შესაძლებლობების გასაძლიერებლად, სახელწოდებით rescEU რეზერვი. ევროკომისიამ შექმნა rescEU, რათა შემდგომში დაიცვას მოქალაქეები კატასტროფებისგან და მართოს წარმოშობილი რისკები. RescEU ეწინააღმდეგება ევროკომისიის მიერ 2017 წლის ნოემბერში წარმოდგენილ სტიქიურ უბედურებებს. იგი შეტანილი იყო უფრო დიდ წინადადებაში, რომელიც მიზნად ისახავს კატასტროფებზე რეაგირების გაუმჯობესებას, მთელი რიგი საგანგებო სიტუაციების შემდეგ, რამაც გამოიწვია ტრაგიკული ადამიანური დანაკარგები და მნიშვნელოვანი მატერიალური ზიანი ევროპის რამდენიმე ქვეყანაში. 2017 წლის განმავლობაში ევროპაში სტიქიური უბედურებების შედეგად 200-ზე მეტი ადამიანი დაიღუპა და მილიონ ჰექტარზე მეტი ტყე განადგურდა.

RescEU შეიქმნა, როგორც ევროპული შესაძლებლობების რეზერვი, სრულად დაფინანსებული ევროკავშირის მიერ. იგი მოიცავს ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავებისა და ვერტმფრენების ფლოტს, სამედიცინო ევაკუაციის თვითმფრინავებს და სამედიცინო ნივთებისა და საველე საავადმყოფოების მარაგს, რომლებსაც შეუძლიათ რეაგირება მოახდინონ ჯანმრთელობის გადაუდებელ სიტუაციებზე. ეს რესურსები ავსებს ეროვნულ რესურსებს და იმართება კომისიის მიერ კატასტროფებით დაზარალებული ქვეყნების მხარდასაჭერად, როგორცაა წყალდიდობა, ტყის ხანძარი, მიწისძვრები და ეპიდემიები. ყველა ხარჯი დაფარულია ევროპული დაფინანსებით და კომისია ფლობს ოპერატიულ კონტროლს rescEU რესურსებზე, რომლებიც წყვეტენ მათ განლაგებას. RescEU რესურსები მოიცავს ინტერვენციის ოთხ სფეროს: საჰაერო ხანძარსაწინააღმდეგო

აქტივებს, მაღალი სიმძლავრის წყალდიდობის სატუმბო აღჭურვილობას, ურბანული სამძებრო-სამაშველო რესურსებს, საველე ჰოსპიტალებს და სასწრაფო სამედიცინო დახმარებას. მას შემდეგ, რაც ევროკავშირის ქვეყანა გაააქტიურებს საკავშირო მექანიზმს კატასტროფის შემდეგ, კომისია შეამოწმებს საკმარისია თუ არა ქვეყნის აქტივები რეაგირებისთვის - თუ არა, კომისია გადაწყვეტს განათავსოს თავისი აქტივები rescEU-ს მეშვეობით. ვალდებულების სანაცვლოდ, სახელმწიფოებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ რესურსებს, უფლება აქვთ მიიღონ ფინანსური მხარდაჭერა ვალდებული რესურსების განვითარებისა და ტრანსპორტირებისთვის.

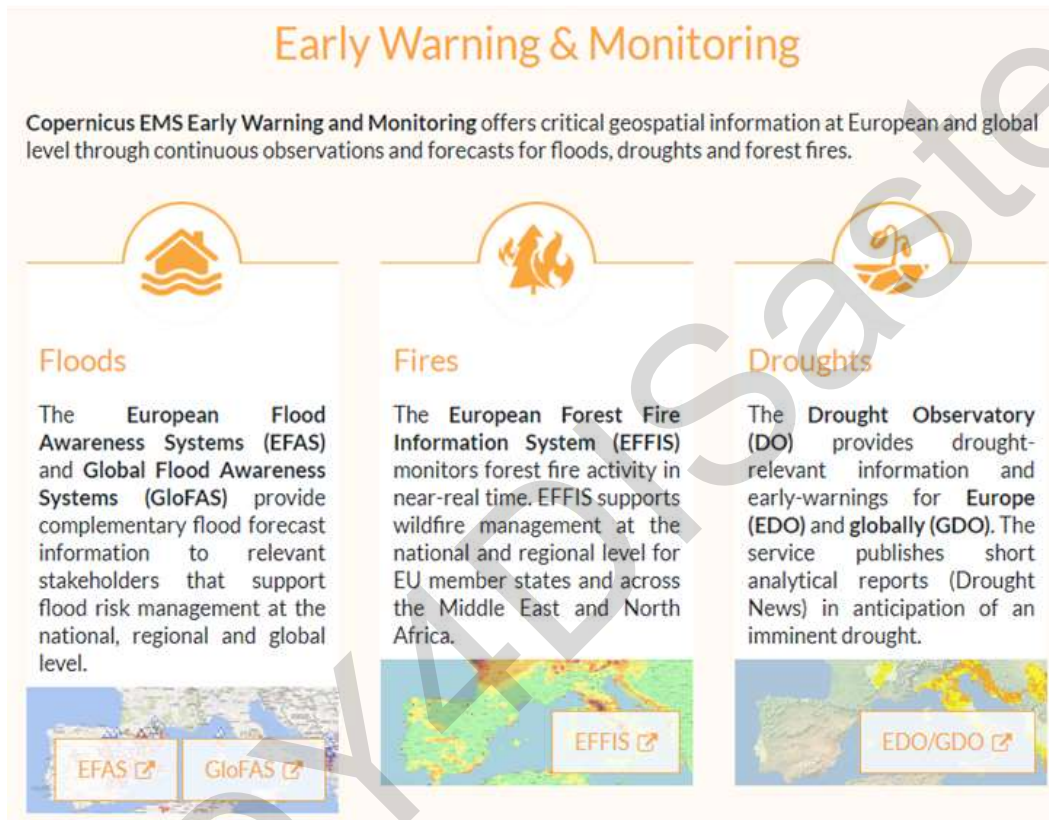
8.2.3. მონიტორინგის სისტემები

ევროკავშირის კოპერნიკის პროგრამა გთავაზობთ რამდენიმე სერვისს სტიქიური უბედურებების მონიტორინგისა და პრევენციისთვის. კოპერნიკის საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური კოპერნიკის პროგრამის ნაწილია და მას მართავს ევროკომისია წევრ ქვეყნებთან, ევროპის კოსმოსურ სააგენტოსთან (ESA), მეტეოროლოგიური თანამგზავრების ექსპლუატაციის ევროპულ ორგანიზაციასთან (EUMETSAT), საშუალო რადიუსის ევროპულ ცენტრთან თანამშრომლობით. ამინდის პროგნოზირებისთვის (ECMWF) იყებებენ, ევროკავშირის სააგენტოებს და მერკატორ ოკეანის სერვისებს. ამ სერვისის ორი ძირითადი კომპონენტია: ადრეული გაფრთხილებისა და მონიტორინგის სისტემა (EMS) და EMS რუკების სერვისი.

კოპერნიკის EMS - ადრეული გაფრთხილება და მონიტორინგი

მოქალაქეებისა და სასწრაფო დახმარების სამსახურების გაფრთხილება პრიორიტეტულია, როდესაც კატასტროფები ხდება ან გარდაუვალია. გაფრთხილება უნდა იყოს რაც შეიძლება სწრაფი სამუშაო ადგილების დასაცავად, სიცოცხლის გადასარჩენად და გარემოს შესანარჩუნებლად. უწყვეტი ადრეული გაფრთხილებისა და საფრთხის მონიტორინგის სისტემები გამოიყენება საფრთხის უკეთ პროგნოზირებისთვის, საჭირო რესურსების მოსამზადებლად და საფრთხის

ქვეშ მყოფი ადამიანების გასაფრთხილებლად. კოპერნიკის საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური (EMS) არის ონლაინ პლატფორმა, რომელიც უზრუნველყოფს ინფორმაციას საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირებისა და კატასტროფების რისკის სამართავად. წყალდიდობის, ხანძრისა და გვალვის ადრეული გაფრთხილება და მონიტორინგი მისი ერთ-ერთი სერვისია (სურ. 8.8).

სურათი 8.8. კოპერნიკის EMS ადრეული გაფრთხილება და მონიტორინგი (<https://emergency.copernicus.eu/>).

კოპერნიკის EMS ადრეული გაფრთხილება და მონიტორინგი უზრუნველყოფს გეოსივრცულ ინფორმაციას ევროპულ და გლობალურ დონეზე გვალვების, წყალდიდობებისა და ტყის ხანძრების უწყვეტი პროგნოზებისა და დაკვირვების გზით. სხვადასხვა კვლევითი ინსტიტუტი თანამშრომლობს კოპერნიკის პროგრამაში, რომელიც ხელს უწყობს კატასტროფების პრევენციისა და მართვის ინსტრუმენტების შემუშავებას. კოპერნიკის EMS ეყრდნობა გაზიარებულ მონაცემებს:

- კატასტროფების გაფრთხილებისა და კოორდინაციის გლობალური სისტემა (GDACS): ეს არის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის, ევროკომისიისა და კატასტროფების მენეჯერების თანამშრომლობა მთელ მსოფლიოში, რათა გააუმჯობესოს გაფრთხილებები, კოორდინაცია და ინფორმაციის გაცვლა კატასტროფის დაწყებიდან. ის აფრთხილებს და აფასებს მიწისძვრების, ტროპიკული ციკლონების, ცუნამის, ვულკანების, წყალდიდობების, გვალვების ზემოქმედებას მთელ მსოფლიოში.
- ევროპული წყალდიდობის ცნობიერების სისტემა (EFAS): ის იძლევა მიმოხილვას მიმდინარე და შესაძლო წყალდიდობის შესახებ 10 დღემდე. იგი მხარს უჭერს მოსამზადებელ ზომებს წყალდიდობის მოვლენებისთვის, განსაკუთრებით დიდ ტრანსნაციონალურ წყალგამყოფებში.
- ევროპის ტყის ხანძრის საინფორმაციო სისტემა (EFFIS) და გლობალური ხანძრის საინფორმაციო სისტემა (GWIS): ისინი უზრუნველყოფენ ამინდის რისკის პროგნოზირებას 10 დღემდე რეალურ დროში აქტიური ხანძრებისა და დამწვარი ტერიტორიებისთვის. ეს სისტემები აანალიზებენ იმ სიმძიმეს და რისკს, რომელსაც ტყის თითოეული ხანძარი უქმნის ადგილობრივ მოსახლეობას და გარემოს. ეს საშუალებას გაძლევთ მიიღოთ გადაწყვეტილება სამაშველო სამსახურის ხანძარსაწინააღმდეგო შესაძლებლობების განლაგების შესახებ მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე.
- გლობალური გვალვის ობსერვატორია (GDO): ის გვაწვდის ინფორმაციას პოტენციურ და მიმდინარე გვალვებზე, მათ შორის მეტეოროლოგიურ ინდიკატორებზე, ნიადაგის ტენიანობის ანომალიებზე, ვეგეტატიურ სტრესზე და მდინარის დაბალ ნაკადებზე.

გასაფრთხილებლად. კოპერნიკის საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური არის უფასო სერვისი და მისი გამოყენება შესაძლებელია ორი გზით:

1. გადაუდებელი რეჟიმი: იგი გამოიყენება საგანგებო სიტუაციების მართვის აქტივობებისთვის, რომლებიც საჭიროებენ დაუყოვნებლივ რეაგირებას;

2. სტანდარტული რეჟიმი: ის მხარს უჭერს საგანგებო სიტუაციების მართვის აქტივობებს, რომლებიც არ არის დაკავშირებული დაუყოვნებლივ რეაგირებასთან, როგორცაა რისკის შეფასება და მოსახლეობის დაუცველობა, ან კატასტროფის შემდგომი აღდგენა და რეკონსტრუქცია. მისი გააქტიურება შესაძლებელია მხოლოდ ავტორიზებული მომხმარებლების მიერ.

რაც შეეხება მეწყერს, ქვეყნებს შეუძლიათ მიმართონ ევროპის სახმელეთო მოძრაობის სამსახურს (EGMS), რომელიც გვაწვდის ინფორმაციას ბუნებრივი და ანთროპოგენური მიწის გადაადგილების შესახებ მთელ ევროპაში, მილიმეტრიანი სიზუსტით. ეს სერვისი შესაძლებელს ხდის შეისწავლოს გეოლოგიური საფრთხეები, როგორცაა მეწყერი, სუბსიდიები, ვულკანური მოვლენები, სამთო და მიწისქვეშა წყლების ექსპლუატაციის შედეგად გადაადგილება. მონაცემები ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას მიწის მოძრაობის შესასწავლად, რომელიც გავლენას ახდენს შენობებისა და ინფრასტრუქტურის სტაბილურობასა და მშენებლობაზე. EGMS სერვისი დაფუძნებულია Sentinel-1 რადარის სურათების ანალიზზე, შენობების, ადამიანის მიერ შექმნილი სტრუქტურებისა და არავეგეტაციური ტერიტორიების გამოყენებით, როგორც საცნობარო წერტილები მოძრაობების სიჩქარისა და მიწის დეფორმაციების გამოსათვლელად. EGMS გთავაზობთ პროდუქციის სამ დონეს, რომელიც ყოველწლიურად განახლდება:

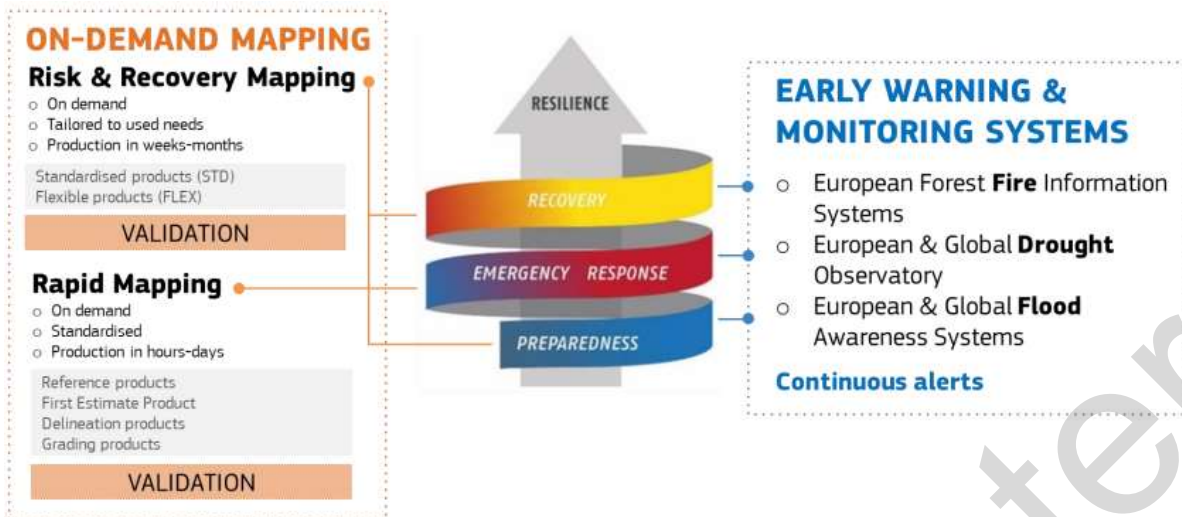
1. ძირითადი: მოიცავს სიჩქარის რუკებს აღმავალ და დაღმავალ ორბიტაზე, გეოლოკაციისა და ხარისხის გაზომვებით თითოეული გაზომილი წერტილისთვის. რუკები ეხება ადგილობრივ საცნობარო წერტილს.
2. კალიბრირებული: მოიცავს სიჩქარის რუკებს აღმავალ და დაღმავალ ორბიტაზე, მაგრამ ეხება მოდელს, რომელიც ითვალისწინებს მონაცემთა ნაკრებებს, რომლებიც მიღებულია გლობალური სანავიგაციო სატელიტური სისტემიდან. ისინი აბსოლუტურია და არ საჭიროებენ ადგილობრივ საცნობარო წერტილს.

3. ორთო: ეს პროდუქტები მოიცავს ვერტიკალურ და ჰორიზონტალურ მოძრაობის კომპონენტებს, რომლებიც მიმაგრებულია გეოდეზიურ საცნობარო მოდელებზე

ევროპულ დონეზე, ევროპის ნიადაგის მონაცემთა ცენტრი (ESDAC), რომელიც წარმოადგენს თემატურ საცნობარო ცენტრს ევროპული ნიადაგის მონაცემებთან დაკავშირებით; როგორც ერთადერთი საცნობარო წერტილი ევროპაში, მისი მიზანია შეძლოს მნიშვნელოვანი ინფორმაციისა და მონაცემების მიწოდება სხვადასხვა ტიპის ნიადაგებთან დაკავშირებით. ESDAC ვებსაიტიდან ორგანიზაციებსა და მოქალაქეებს შეუძლიათ წვდომა მიიღონ ბევრ სასარგებლო რესურსზე ნიადაგების შესწავლისა და კატალოგიზაციისთვის ან მოითხოვონ ინფორმაცია ამ სფეროში. ხელმისაწვდომ რესურსებს შორისაა: მონაცემთა შეგროვება, აპლიკაციები, რუკები, დოკუმენტები, მოვლენები, პროექტები, სამეცნიერო სტატიები და გარე ბმულები. მაგალითად, ნიადაგის საფრთხის ტიპების განყოფილებაში შესაძლებელია ინფორმაციის მოძიება მეწყერის დაუცველობის შესახებ.

კოპერნიკის EMS – მონიშვნის სერვისები

კოპერნიკის EMS მონიშვნის კომპონენტს შეუძლია მსოფლიო გაშუქება და უზრუნველყოფს სამოქალაქო დაცვის ორგანოებსა და ჰუმანიტარული დახმარების სააგენტოებს სატელიტური რუკებით. კოპერნიკის მონიშვნა აქტიურია 2012 წლის პირველი აპრილიდან და მას მართავს ევროკომისიის DG ერთობლივი კვლევითი ცენტრი (JRC). კოპერნიკის მიერ გენერირებული რუკები შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც ციფრული რუკები, ან კომბინირებული სხვა მონაცემებთან (მაგ., ციფრული ფუნქციების ნაკრები გეოგრაფიულ საინფორმაციო სისტემაში) საგანგებო სიტუაციების მენეჯერების მიერ გეოსივრცული ანალიზისა და გადაწყვეტილების მიღების მხარდასაჭერად. კოპერნიკის EMS მონიშვნის კომპონენტს შეუძლია მხარი დაუჭიროს საგანგებო სიტუაციების მართვის ციკლის ყველა ფაზას: პროგნოზირება, პრევენცია, კატასტროფის რისკის შემცირება, საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირება და საწყისი პირობების აღდგენა (სურ. 8.9).

სურათი 8.9. კოპერნიკის EMS-ის მიმოხილვა, 2020 წლის სექტემბერი (https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/EMS_Mapping_Manual_of_Procedures_v2_September2020.pdf).

8.2.4. დამატებითი სასწავლო რესურსები

ქვეყნებმა, რომლებიც ხელმისაწვდომს ხდიან თავიანთ რესურსებს და ექსპერტებმა უნდა მიიღონ მონაწილეობა სავარჯიშოებში, რომლებიც შექმნილია ინტერვენციების დროს კომუნიკაციისა და თანამშრომლობის გასაუმჯობესებლად. გარდა ამისა, ხელმისაწვდომი რესურსები უნდა აკმაყოფილებდეს სტანდარტებს და დაექვემდებაროს ხარისხის კონტროლს, რათა უზრუნველყოს ეფექტური ინტერვენციები საჭიროების შემთხვევაში. საერთაშორისო წვრთნები აუმჯობესებს მზადყოფნას და აძლიერებს თანამშრომლობას სამოქალაქო დაცვის ევროპულ ექსპერტებსა და ოპერატორებს შორის. ეს წვრთნები ღიაა ევროპის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ ქვეყნებისთვის, რომლებსაც სურთ მასპინძლობა და, განსაკუთრებით, მოდულების, ტექნიკური დახმარების მხარდაჭერის გუნდებისთვის (TAST) და სხვა რეაგირების შესაძლებლობებისთვის, რომლებიც რეგისტრირებულია საგანგებო სიტუაციების კომუნიკაციისა და ინფორმაციის საერთო სისტემაში (CECIS) და ევროპის სამოქალაქო დაცვის ჯგუფში (EUCPT). სავარჯიშო სცენარები შეიძლება ეფუძნებოდეს ტყის ხანძრებს, წყალდიდობის რისკს, ბიოლოგიურ, ქიმიურ, რადიოლოგიურ და ბირთვულ (CBRN), სეისმურ მოვლენებს და გადაუდებელ სამედიცინო სიტუაციებს. არსებობს სავარჯიშოების 2

ძირითადი ტიპი: მოდულის საველე და მაგიდის სავარჯიშოები (EU MODEX) და სრულმასშტაბიანი სავარჯიშოები .

➤ მაგიდის სავარჯიშო: ის ეფუძნება იმიტირებულ სცენარს, სავარჯიშო ფოკუსირებულია სტრატეგიული გადაწყვეტილების მიღებაზე და მენეჯერულ მომზადებაზე შესაძლო საერთაშორისო განლაგებისთვის (კოორდინაცია, პროცედურები, ანგარიშგება და კომუნიკაციის მეთოდები);

➤ საველე წვრთნებზე: ის ყურადღებას ამახვილებს საერთაშორისო გუნდის განლაგების ფაზების ოპერატიულ ასპექტებზე: მობილიზაცია/ჩამოსვლა, ოპერაციები და დემობილიზაცია/გამგზავრება;

➤ სრულმასშტაბიანი ვარჯიში: ის მიზნად ისახავს გააუმჯობესოს რეაგირება ყველა სახის კატასტროფებზე UCPM-ის წევრ ქვეყნებში ან მის ფარგლებს გარეთ, უზრუნველყოს ტესტირების გარემო და სწავლის შესაძლებლობა ყველა აქტორისთვის, რომელიც მონაწილეობს სამოქალაქო დაცვის დახმარების ინტერვენციებში.

ევროკავშირის MODEX გამოიყენება მოდულების/შესაძლებლობების/სამოქალაქო დაცვის ორგანოებისა და ექსპერტების მომზადებისა და სერტიფიცირებისთვის საკავშირო მექანიზმის ფარგლებში საერთაშორისო განლაგებისთვის. მას ასევე აქვს შესაძლებლობა მხარი დაუჭიროს INSARAG International-ის ურბანული სამძებრო-სამაშველო გუნდების ხელახალი კლასიფიკაციას და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის სერთიფიკატს სასწრაფო სამედიცინო გუნდებისთვის (EMT).

8.2.5. ფონდები და დაფინანსება

კატასტროფების პრევენციის, მზადყოფნისა და რეაგირების გაუმჯობესების მიზნით, სახსრები და დაფინანსება უზრუნველყოფილია ევროკავშირის მიერ. საკავშირო მექანიზმის გააქტიურების შემთხვევაში ფინანსური დახმარების გაწევის უფლება აქვს შემდეგ აქტივობებს:

- ექსპერტთა ჯგუფების განლაგება და მასთან დაკავშირებული ლოგისტიკური მხარდაჭერა;
- წევრი ქვეყნების მიერ გაწეული სატრანსპორტო ხარჯების თანადაფინანსება;
- სხვა აუცილებელი დამატებითი და დამხმარე მოქმედებების მიღება, რათა ხელი შეუწყოს პასუხის კოორდინაციას მაქსიმალურად ეფექტური გზით.

ევროკავშირის სოლიდარობის ფონდი (EUSF) შეიქმნა 2002 წელს ევროპაში მომხდარ დიდ სტიქიურ უბედურებებზე საპასუხოდ და დაზარალებული ქვეყნებისთვის სოლიდარობის შეთავაზების მიზნით. წევრ ქვეყნებს შეუძლიათ მოითხოვონ თანხები კატასტროფულ მოვლენებთან გამკლავებისთვის, როგორცაა წყალდიდობა, ხანძარი, მიწისძვრა, ქარიშხალი და გვალვა. 2020 წლის აპრილში, COVID-19 ვირუსით გამოწვეული პანდემიის შედეგად, სოლიდარობის ფონდის ფარგლები ასევე გაფართოვდა სამედიცინო გადაუდებელი შემთხვევების ჩათვლით.

8.3. შემთხვევის შესწავლა

8.3.1. ემილია რომანიას წყალდიდობა, 2023 წლის მაისი

იტალიის მდგომარეობა განსაკუთრებით კრიტიკულია წყალდიდობისა და მეწყერის კატასტროფულ მოვლენებთან მიმართებაში. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში იტალიაში ექსტრემალური ამინდის მოვლენები, მათ შორის ძლიერი წვიმა, სიციხის ტალღები, გვალვები, ხანძრები, მეწყერი და სეტყვა, ოთხჯერ გაიზარდა 2011 წლის 348 მოვლენიდან 2021 წლის 1602-მდე. ეს მზარდი აქტივობა ძირითადად გავლენას ახდენს ქალაქებზე და ზიანს აყენებს ტერიტორიებს. საერთო ჯამში, 2013-2022 წლებში სტიქიურმა კატასტროფებმა (მიწისძვრები, მეწყერი, წყალდიდობა, გვალვა და ა.შ.) იტალიას დაახლოებით 34 მილიარდი ევროს ზარალი მიაყენა. 2023 წლის მაისში, ჩრდილოეთ იტალიის რეგიონში, ემილია-რომანიაში წყალდიდობამ 36000-ზე მეტი ადამიანი გადაასახლა და 14-ის სიცოცხლე შეიწირა. კლიმატის რისკების ანგარიშის მიხედვით, რომელიც გამოქვეყნდა Legambiente-ს, იტალიის ერთ-ერთი უმსხვილესი გარემოსდაცვითი არასამთავრობო

ორგანიზაციის მიერ, 2022 წლის იანვრიდან სექტემბრამდე, იტალია უკვე დაზარალდა 62 წყალდიდობით, მათ შორის წვიმის შედეგად. ბოლო რამდენიმე წლის საერთო მაჩვენებელი ასევე შემაშფოთებელია: 2010 წლიდან 2022 წლის სექტემბრამდე 510 წყალდიდობა დაფიქსირდა მთელ იტალიაში, საიდანაც 57 დაფიქსირდა ლაციოში, 36 ტოსკანაში, 26 მარკეში და 6 უმბრიაში.

იტალია ევროპის ქვეყნებს შორისაა, რომელსაც არ აქვთ კლიმატის ადაპტაციის გეგმა. იტალია სხვადასხვა საგანგებო სიტუაციების წინაშე დგას მკაფიო პრევენციის სტრატეგიის გარეშე, რომელსაც შეუძლია დაიცვას ურბანიზებული ტერიტორიები და ბუნებრივი გარემო. ტექნიკური თვალსაზრისით, იტალია ხასიათდება ჰიდროგეოლოგიური არასტაბილურობით. ემილია რომანიაში წყალდიდობამ 36000-ზე მეტი ადამიანის იძულებით გადაადგილება გამოიწვია. ბევრმა იპოვა ალტერნატიული საცხოვრებლები მეორე სახლებში, მეგობრებსა და ნათესავებთან, ხოლო 2694 მოქალაქეს მუძას;ინძლა სასტუმროებმა და მუნიციპალიტეტების მიერ სკოლებში, არენებისა და სპორტული დარბაზებში მიერ მოწყობილმა ობიექტებმა; სტიქიამ შეიწირა 16 პირი, 23 მდინარე დაიტბორა, 280-ზე მეტი მეწყერი და ძალიან სერიოზული ზიანი მიაყენა მიწას, ხალხს და ბიზნესს. წყალდიდობა შეეხო 43 მუნიციპალიტეტს, რომლებიც შედიოდა რიმინის, ჩეზენას, ფორლაის, რავენას, ფერარა მოდენას, ბოლონიის პროვინციებში. ამჟამად დაკეტილია 603 გზა, საიდანაც 197 ნაწილობრივ დაკეტილია, 406 კი სრულად დაკეტილია.

ჰიდროგეოლოგიური თვალსაზრისით, წვიმის ქარიშხალმა მდინარეები (ლამონე, სილარო, სავიო, მონტონე, რაბი, ბიდენტე-რონკო და სანტერნო) და ნაკადულები (იდიცე, კვადერნა, რავონე, სენიო, მარზენო, პიშიატელო და რიგოსა) დატბორა. იტალიის სარკინიგზო ქსელმა შეაჩერა მრავალი მატარებლის მოძრაობა და კატასტროფის დაწყებამდე რამდენიმე წუთით ადრე ეროვნულმა რკინიგზამ დაუყოვნებლივ შეაჩერა მოძრაობა მაგისტრალებისა და მეორადი გზების ზოგიერთ მონაკვეთზე. 2023 წლის 2 და 3 მაისს ნალექით, ემილია რომანიამ 48 სთ-ში დაითვალა იგივე რაოდენობის წვიმა, რომელიც ჩვეულებრივ მოდის სამ თვეში, რაც

აღმატება რეგიონის ამინდის გაფრთხილების სამსახურის მიერ დაფიქსირებულ ისტორიულ მაჩვენებლებს. მაშინვე გავრცელდა ინფორმაცია, რომ ეს იყო ფენომენი გარკვეულწილად გასაკვირი მოცულობითა და ხანგრძლივობით. 16 მაისის დილიდან ემილია რომანიას სხვადასხვა რაიონი კოკისპირულმა წვიმამ გაანადგურა, წვიმებითა და ჭექა-ქუხილით, რომელიც აგრძელებს მეწყერს, წყალდიდობას და სანაპირო ზონების დატბორვას. ეს იყო მეორე ექსტრემალური ამინდის მოვლენა, რომელმაც გავლენა მოახდინა ემილია რომანიაზე ორი კვირის განმავლობაში. რამდენიმე საათში 100-დან 200 მმ-ზე მეტი წვიმა მოვიდა. ემილია რომანიას რეგიონულმა პრეზიდენტმა საგანგებო მდგომარეობა გამოაცხადა.

მიზეზი იყო ხმელთაშუა ზღვის ინტენსიური ციკლონი, რომელიც წარმოიშვა ჩრდილოეთ აფრიკის სანაპიროზე, გადავიდა ნახევარკუნძულის გასწვრივ სამხრეთიდან დაწყებული სიცილიიდან და შემდეგ იმოქმედა ცენტრალურ და ჩრდილოეთ იტალიაზე. ეს წვიმა თავისთავად უკვე ხასიათდებოდა ენერგიული ნალექებით, მაგრამ როგორც კი ემილია რომანიას მიაღწია, ნალექი კიდევ უფრო გამწვავდა ეგრეთ წოდებული "სტაუს ეფექტით". დაბალი წნევის მასა, რომელიც განვითარდა სამხრეთ ტირენიის ზღვაზე და დატვირთული იყო ტენიანობით, ჩაკეტილი იყო მაღალი წნევის ორ ზონაში დასავლეთით და აღმოსავლეთით, ჩერდებოდა ემილია-რომანიას ფერდობზე და ახანგრძლივებდა ნალექს იმავე ტერიტორიაზე. იმ მომენტში, როდესაც ისინი აპენინის ბარიერს შეეჯახნენ, დინებები აგრძელებდნენ აწევას. როდესაც ისინი ამაღლდნენ, დინებები კიდევ უფრო კონდენსირდებოდა და ამიტომ ისინი კიდევ უფრო დიდ წვიმას წარმოშობდნენ, თანმიმდევრულად, ერთსა და იმავე ტერიტორიაზე. ორმა სხვა ფაქტორმა შეიძლება ხელი შეუწყოს ნალექის გამწვავებას, როგორც ISPR-ს განმარტავს შენიშვნაში: ძლიერმა ქარმა სანაპიროზე და ზღვის დონის აწევამ, ძლიერი ქარის გამო, შესაძლოა შეაფერხოს წყლის ნაკადი აპენინებიდან ადრიატიკის ზღვაში. ხელს უწყობს სანაპირო ზონების დატბორვას.

ემილია რომანია ეკუთვნის იტალიის რეგიონებს, სადაც პოტენციურად წყალდიდობისადმი მიდრეკილი ტერიტორიისა და მოსახლეობის ყველაზე მაღალი

პროცენტი ექვემდებარება წყალდიდობის რისკს, როგორც მისი ჰიდროგრაფიული ქსელის, ასევე ხელოვნური სადრენაჟო არხების მკვრივი ქსელის გამო. ის ასევე მეორე რეგიონია იტალიაში, ლომბარდიის შემდეგ, მის ტერიტორიაზე მეწყერების გავრცელებით და გაფართოებით. პოტენციურად დატბორილი ტერიტორიები მთელი რეგიონული ტერიტორიის 45,6 პროცენტს აღწევს, ხოლო დაუცველი მოსახლეობა ბევრად აღემატება 60 პროცენტს. პროვინციები, სადაც დატბორილი ტერიტორიის ყველაზე მაღალი პროცენტია, არის რავენა და ფერარა, რომელთა პროცენტები აღწევს 80%-ს (მოსახლეობის 87%) და თითქმის 100%-ს, შესაბამისად, წყალდიდობის საშიშროების საშუალო სცენარის შემთხვევაში. აპენინებიდან რამდენიმე მდინარე ჩვეულებრივ მიედინება ზღვისკენ, მაგრამ 2023 წლის მაისში ნალექის სიდიდემ და ნიადაგმა, რომელმაც ვერ შთანთქა დაგროვილი წყალი, გამოიწვია მდინარის ადიდება, წყალდიდობა და მეწყერი, ზუსტად ყველაზე დაუცველ ტერიტორიებზე და სადაც უმეტესობა მოსახლეობა და ეკონომიკური საქმიანობა კონცენტრირებულია. ფაქტობრივად, ყველა ყველაზე დაზარალებული ტერიტორია მდებარეობს აპენინებთან ახლოს მდებარე დაბლობებზე.

ნიადაგის შემადგენლობა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია. ჭალები, როგორცაა პოს ველი, ძირითადად შედგება თიხის, სილმიანი და ქვიშიანი ნიადაგებისგან. თიხის ქანები ბუნებაში ყველაზე გაუვალი ელემენტებია და ამიტომ წყალი ვერ შეაღწევს და ზედაპირზე რჩება. ასევე არსებობს გარკვეული მტკიცებულება, რომელიც ემთხვევა გლობალური დათბობისა და კლიმატის კრიზისის როლს. დღეს ანთროპოგენურმა გლობალურმა დათბობამ შეცვალა არა მხოლოდ საშუალო ტემპერატურა, არამედ ატმოსფერული ცირკულაციაც ხმელთაშუა ზღვის ზონაში. წარსულში ეს ცირკულაცია თითქმის ყოველთვის დასავლეთ-აღმოსავლეთის მიმართულებით იყო, ახლა ის სამხრეთ-ჩრდილოეთ ან ჩრდილოეთ-სამხრეთის მიმართულებით ჩნდება. ეს იწვევს კარგი ამინდისა და უამინდობის პერიოდებს, რომლებიც გრძელდება რამდენიმე დღის განმავლობაში იმავე ტერიტორიაზე. ნალექის შემთხვევაში, ის პოტენციურად ქმნის წყალდიდობის პირობებს მაშინაც კი, როდესაც თავად ნალექი ნამდვილად არ არის ძლიერი. ამის მაგალითია ემილია-რომანიას წყალდიდობა. ბოლო კვლევებმა

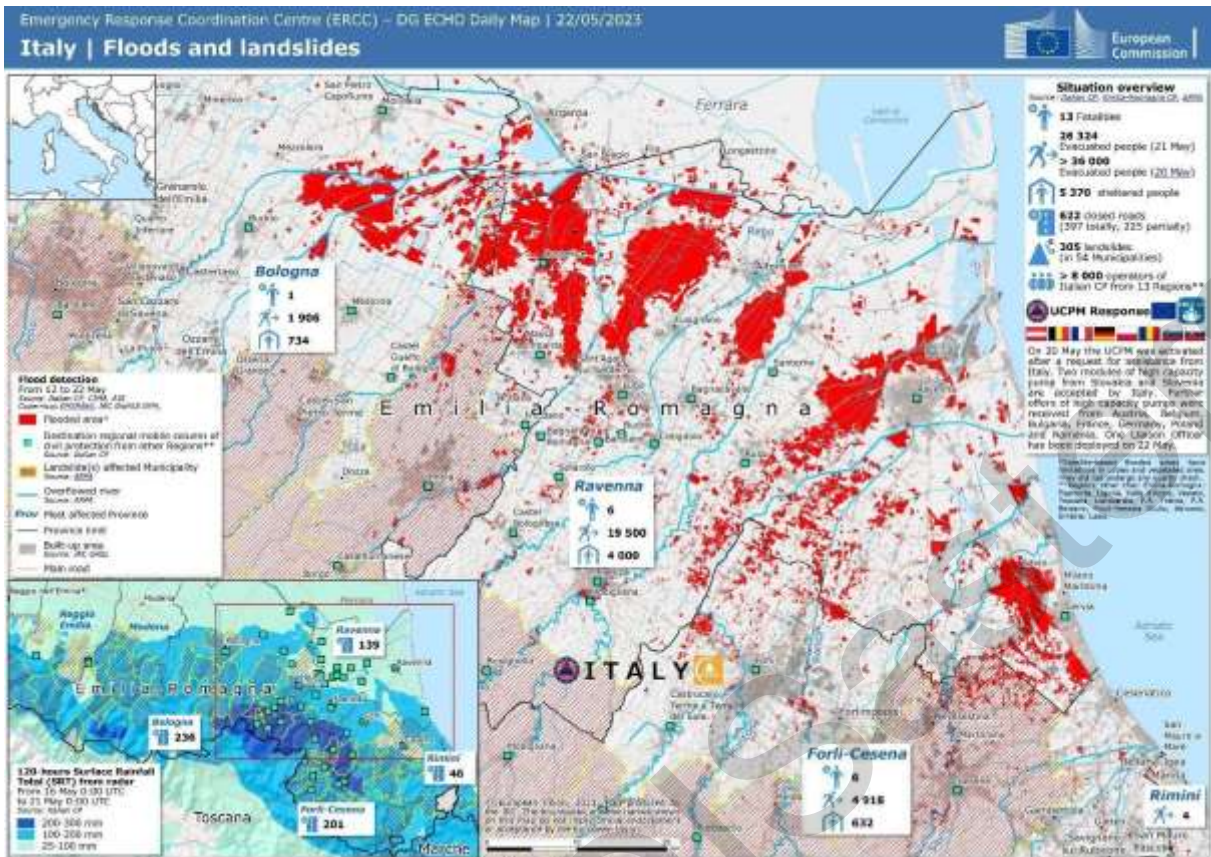
აჩვენა, რომ ხმელთაშუა ზღვის რაიონში მოსალოდნელია უფრო იშვიათი, მაგრამ უფრო ძლიერი ციკლონები. დაბოლოს, ზღვის მაღალი ტემპერატურა, რომელიც გავლენას ახდენს ხმელთაშუა ზღვაზე შემოსული ნაკადების შედეგად, ქმნის პირობებს უფრო ძლიერ ნალექებისთვის.

და ბოლოს, ყოველთვის არის უფრო დიდი მონაცვლეობა გვალვის პერიოდებსა და წყალდიდობის სხვა პერიოდებს შორის. გვალვის გარეშეც კი, ემილია რომანიას ამინდის მოვლენის ინტენსივობა უზარმაზარ ზიანს მიაყენებდა. თუმცა, შემდგომმა კვლევებმა შეიძლება დაადასტუროს, რომ გვალვისა და წყალდიდობის პერიოდებს შორის მონაცვლეობის გამეორება გლობალური დათბობის შედეგია. მთელი ეროვნული სისტემა, მუნიციპალიტეტები, რეგიონი, სახელმწიფო და სამოქალაქო დაცვა შეუდგნენ მუშაობას უპრეცედენტო მოვლენაზე პასუხის გასაცემად, რომელიც მხარს უჭერს წყალდიდობის შედეგად დაზარალებულ ყველა პროვინციასა და ტერიტორიას. ძირითადი შეცდომები მაშინვე გამოვლინდა, დიალოგისა და კოორდინაციის გზით დაზარალებულ პროვინციებთან ექსპერტებთან და ტექნიკოსებთან, რათა უფრო მკაფიო წარმოდგენა ჰქონოდა იმაზე, თუ რა იყო რეალურად საჭირო, ადამიანური რესურსების და ადეკვატური პერსონალის, ასევე საშუალებებისა და აღჭურვილობის თვალსაზრისით. იმოლას რაიონში ვენეტოს სამოქალაქო დაცვის ჯგუფის სკაუტური ჯგუფი მაშინვე ამუშავდა. პარალელურად დაიწყო მოხალისეთა ხელმისაწვდომობის შეკრება მობილური სვეტის დასაყენებლად.

სამშაბათი-16 მაისს ჩართული იყო 871 მეხანძრე (ემილია-რომანიასა და სხვა რეგიონებს შორის) 313 მანქანით, რამაც საშუალება მისცა შეასრულოს (მათ შორის მიმდინარე ზარები) 4092 ინტერვენცია, განხორციელდა 78 ინტერვენცია ვერტმფრენებით, რომლებიც 187 ადამიანის გადარჩენის საშუალებას იძლეოდა. ტერიტორიაზე ოთხი 118 ვერტმფრენი იყო ხელმისაწვდომი, რომლებიც განლაგებული იყო პავულოში (MO), პარმაში, ბოლონიასა და რავენაში. იტალიის წითელი ჯვარი (Croce Rossa Italiana, CRI) საგანგებო მდგომარეობის პირველი საათებიდან ჩართული იყო სამაშველო ოპერაციებში და მოსახლეობის ევაკუაციაში,

დაზარალებული თემებისა და ტერიტორიების დასახმარებლად. დაახლოებით 300 CRI მოხალისე იმყოფებოდა ფრონტის ხაზზე მოსახლეობის დახმარების მიზნით და განლაგდა 87 მანქანა. მობილიზებული იქნა სპეციალიზებული გუნდები და მანქანები და ჩავიდნენ დაზარალებულ რაიონებში ტოსკანიდან, რომიდან, პიემონტიდან, ლომბარდიიდან, ლაციოდან, ვენეტოდან და აბრუცოდან. ემილია რომანიას მოსახლეობის მხარდასაჭერად ასევე მუშაობდა არმიის, საზღვაო ძალების, საჰაერო ძალების და კარაბინერის კორპუსის დაახლოებით 1400 სამხედრო მოსამსახურე. შეიარაღებულმა ძალებმა, რომლებიც თავიდანვე უზრუნველყოფდნენ პერსონალს და საშუალებებს დახმარების ოპერაციებისთვის, განაღვეს სხვადასხვა ტიპის 109 მანქანა, 33 ვერტმფრენი, 48 გასაბერი ნავი, 22 ექსკავატორი, 7 საავტომობილო ტუმბო/ჰიდრო სატვირთო მანქანა და 6 თვითმფრინავი, მათ შორის ერთი დისტანციურად პილოტირებადი.

იტალიის მთავრობამ გაააქტიურა საკავშირო მექანიზმი 2023 წლის 20 მაისს და ევროპის 8 ქვეყანამ დაუყოვნებლივ გაგზავნა დატვირთული რაიონებში აღდგენითი სამუშაოებისთვის საჭირო აღჭურვილობა. ევროკავშირის კოპერნიკის სამსახურმა უზრუნველყო დაზარალებული ტერიტორიების გადაუდებელი სატელიტური რუკა. სხვადასხვა რესურსი, მათ შორის სატუმბი აღჭურვილობა ჩამოვიდა ავსტრიიდან, ბულგარეთიდან, გერმანიიდან, საფრანგეთიდან, პოლონეთიდან, რუმინეთიდან, სლოვენიიდან და სლოვაკეთიდან. სლოვენიიდან და სლოვაკეთიდან შეთავაზებები მაშინვე მიიღო იტალიამ. 2023 წლის 22 მაისს იტალიაში სლოვაკური და სლოვენური მოდულები ჩავიდა. ფრანგული მოდულები მეორე დღეს ჩამოვიდა, ბელგიური კი 26 მაისს. 4 ივნისს იტალიის სამოქალაქო დაცვის ხელისუფლებამ დაადასტურა კავშირის მექანიზმის ოპერაციების დასრულება. წყალდიდობის შემდეგ ტერიტორიის ქალაქებსა და სოფლებში წყალი და ტალახი, ნაგვის გროვა შემოიჭრა. მიუხედავად ამისა, ასობით ადამიანი გამოვიდა ქუჩებში ნიჩბებითა და ეტლებით, რეზინის ჩექმებითა და ხელთათმანებით (სურ.8.10).

სურათი 8.10. DG ECHO ყოველდღიური რუკა, 22/05/2023 - იტალია, წყალდიდობა და მეწყერი (<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4497>).

დასასრულს, მილია რომანას წყალდიდობა გვიჩვენებს, თუ როგორი საჭიროა ისეთი ინტერვენციები, როგორცაა საცხოვრებელი და პროდუქტიული დასახლებების გადაადგილება მიწის მყიფეობის შესამცირებლად. ადმინისტრაციული თვალსაზრისით, საჭიროა რისკის ზონებში შენობების აკრძალვა; ნიადაგის გამტარიანობის აღდგენა მდგრადი სადრენაჟო სისტემების (SUDS) დანერგვით, რომლებიც ცვლის ასფალტს და ბეტონს და წყლის გზების ბუნებრივი გადადინების ტერიტორიების აღდგენა, სადაც ეს შესაძლებელია. ბოლო წლებში ექსტრემალური მოვლენების გაძლიერება ასევე მოითხოვს გაძლიერებულ ყურადღებას, რათა ხაზი გაუსვას მოქალაქეების ინფორმირებისა და ტრენინგის მნიშვნელობას, თუ როგორ მოიქცნენ საგანგებო სიტუაციებში.

8.3.2. ტყის ხანძრები საბერძნეთში, 2023 წლის ივლისი

გასული საუკუნის განმავლობაში გაიზარდა ხანძრების სიხშირე, მასშტაბები და ინტენსივობა. ხანძრის სეზონი ბოლო 50 წლის განმავლობაში 15 პროცენტით უფრო

ექსტრემალური და გრძელი ხდება, რაც გამოწვეულია ექსტრემალური სიციხისა და მცირე წვიმის ხანგრძლივი პერიოდით. 2022 წელი ევროპისთვის ყველაზე ცუდი წელი იყო ბოლო 500 წლის განმავლობაში. ევროკომისიის ერთობლივი კვლევითი ცენტრის მონაცემებით, 2022 წელს ტყის ხანძარმა ევროკავშირში 700 000 ჰექტარი დაიწვა. ტყეებისა და ბიომრავალფეროვნების ჰექტარები, ისევე როგორც ქალაქები მიწასთან არის გასწორებული. თითქმის ყველა ჰაბიტატზე (ტყე, სტეპები, პრერიები, სავანები) მნიშვნელოვნად მოქმედებს გლობალური დათბობის შედეგად წარმოქმნილი ცვლილებები: ნალექის ციკლის ცვლილებები, ნიადაგში წყლისა და ტენიანობის რაოდენობა, ქარების ენერჯია, ხშირი გვალვები, პროგრესული გაუდაბნობა, რომელიც მიიწევს მთელ პლანეტაზე წელიწადში 11 მილიონი ჰექტარი სიჩქარით. გარდა ამისა, დეგრადაცია, არამდგრადი მოხმარება, ტყეების განადგურება, მენეჯმენტის ნაკლებობა, გამოწვეულია ადამიანების მიერ მთელ მსოფლიოში. ხანძარი მყისიერად გადაიქცევა მეგა ხანძრებად (ან თუნდაც გიგა ხანძრებად): ხანძრები, რომლებიც უფრო დიდი ზომის არის ცეცხლის წინა მხარეს. ხშირმა ხანძრებმა შეიძლება გაათავისუფლოს ნიადაგში შენახული CO₂-ის ნაწილი: ხეები და ნიადაგი, ფაქტობრივად, ინახავს ნახშირორჟანგს, გაზს, რომელიც ყველაზე მნიშვნელოვან როლს ასრულებს გლობალურ დათბობაში. რაც უფრო მეტია CO₂ ჰაერში, მით უფრო მაღალია ტემპერატურა და მით უფრო იზრდება გვალვები, რაც ხელს უწყობს ტყის ხანძრებს. უფრო მეტიც, ტყეების განადგურება ხელს უშლის ტყეში ბუნებრივ აორთქლებას, რაც ხელს უწყობს ტენიანობის შენარჩუნებას.

ევროპულ დონეზე, 1998 წლიდან, ევროკომისიამ (EC), ეროვნულ ადმინისტრაციებთან თანამშრომლობით, დააარსა ევროპის ტყის ხანძრის საინფორმაციო სისტემა (EFFIS). ვებ-ზე დაფუძნებული გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს თითქმის რეალურ დროში ისტორიულ ინფორმაციას ტყის ხანძრებისა და ტყის ხანძრის რეჟიმების შესახებ ევროპის, ახლო აღმოსავლეთისა და ჩრდილოეთ აფრიკის რეგიონებში, რათა დაეხმაროს ორგანიზაციებს, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან ტყის ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვაზე ევროკავშირსა და მეზობელი ქვეყნებში. EFFIS-ში

ხანძრის მონიტორინგი მოიცავს ხანძრის მთელ ციკლს, გვაწვდის ინფორმაციას ხანძრის წინა პირობების შესახებ და აფასებს ხანძრის შემდგომ დაზიანებას. ჯგუფი ამჟამად შედგება ექსპერტებისგან ევროპის, ახლო აღმოსავლეთისა და ჩრდილოეთ აფრიკის 43 ქვეყნიდან. ხანძრისწინა ფაზიდან დაწყებული, EFFIS მოიცავს შემდეგ მოდულებს:

1. ხანძრის რისკის შეფასება;

2. ზიანის სწრაფი შეფასება, რომელიც მოიცავს:

- აქტიური ხანძრის გამოვლენა;
- ხანძრის სიმძიმის შეფასება;
- მიწის საფარის დაზიანების შეფასება;

3. კვამლის, გამონაბოლქვისა და დისპერსიის შეფასება;

4. ნიადაგის პოტენციური დაკარგვის შეფასება;

5. მცენარეულობის რეგენერაცია.

გარდა ამისა, EFFIS-ს აქვს კიდევ ერთი მოდული ხანძრის მონიტორინგის მხარდასაჭერად, კერძოდ, მოდული "ხანძრის საინფორმაციო", რომელიც ლაერთიანებს ინტერნეტში გამოქვეყნებულ ტყის ხანძრის ყველა ინფორმაციას ნებისმიერ ევროპულ ენაზე. რეალურ დროში ინფორმაცია ზემოთ ნახსენები პირველი ორი მოდულის შესახებ მოწოდებულია ე.წ. „მიმდინარე სიტუაციის“ მაყურებლის მეშვეობით. EFFIS-ის ბირთვი არის ეგრეთ წოდებული "ხანძრის მონაცემთა ბაზა", მონაცემთა ბაზა, რომელიც შეიცავს დეტალურ ინფორმაციას EFFIS ქსელის ქვეყნების მიერ მოწოდებული ხანძრის შესახებ. მონაცემთა ბაზაში არსებული ინფორმაცია მოწოდებულია EFFIS „ცეცხლის ისტორიის“ აპლიკაციის მეშვეობით. მაშველების ადგილზე მისასვლელად საჭირო დროის შესამცირებლად. საკაერო ფლოტის ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავები და ვერტმფრენები

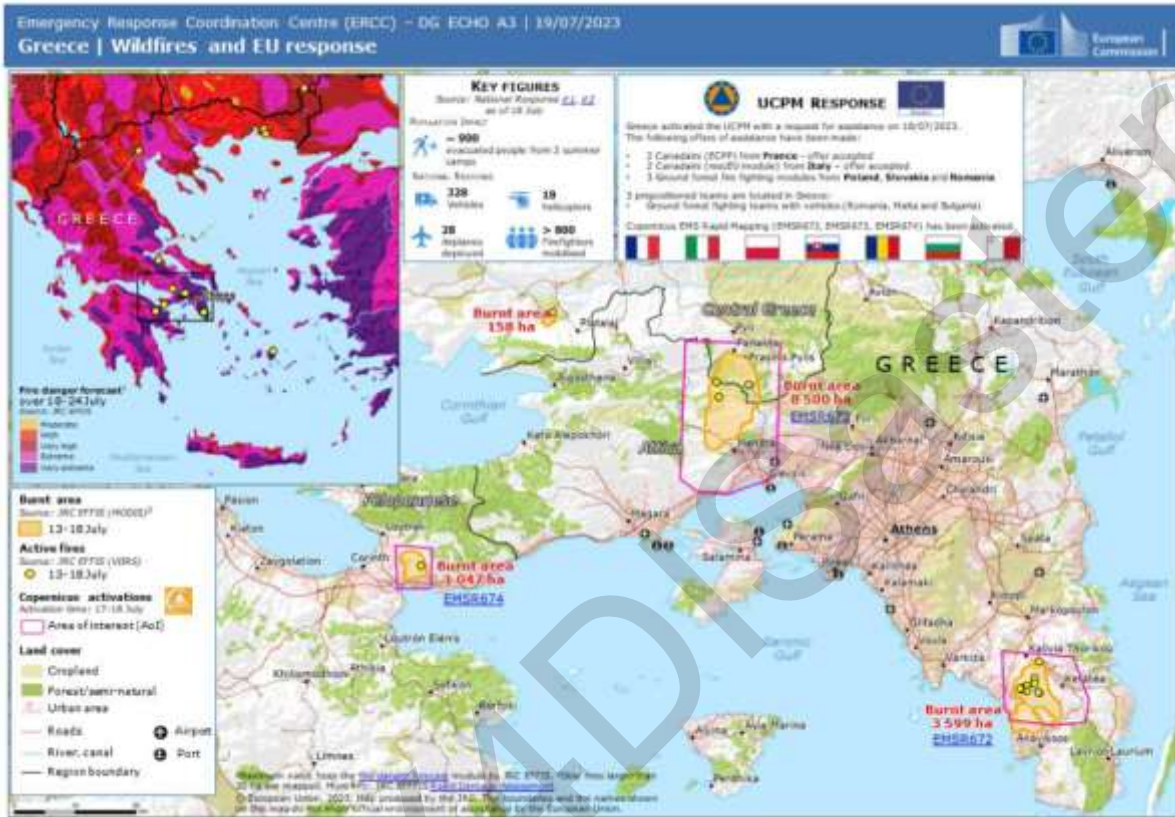

განლაგებულია ტერიტორიაზე რისკის ზონებისა და ამინდის პირობების გათვალისწინებით, რაც ტყის ხანძრის გაჩენის ალბათობას იწვევს.

უზარმაზარი პროპორციების ტყის ხანძარი განვითარდა საბერძნეთში ათენის დასავლეთით, ატიკაში (ათენის მეტროპოლიტენში), ცენტრალურ საბერძნეთში, პელოპონესსა და კუნძულ როდოსში 2023 წლის ივლისში. ქვეყანაში სულ 47 ხანძარი გაჩნდა, რამაც ევაკუაცია და ფართო ზიანი გამოიწვია. ატიკას რეგიონში მანდრას მუნიციპალიტეტში გაჩენილმა ხანძარმა 8500 ჰექტარზე მეტი დაიწვა, ხოლო კაილვიას მუნიციპალიტეტში, ათენის აეროპორტის მახლობლად, დაახლოებით 3600 ჰექტარი ხანძარმა მოიცვა. პელოპონესში 1000 ჰექტარზე მეტი დაიწვა.

შვიდი ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავი და ცხრა ვერტმფრენი, მათ შორის ოთხი Canadair თვითმფრინავი, გაგზავნილი იტალიიდან და საფრანგეთიდან, მოქმედებდა ევროპის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმის ფარგლებში. სამაშველო ოპერაციებს ხელი შეუწყო კავშირის მექანიზმის ექსპერტთა ჯგუფის არსებობამ, მათ შორის ორი ექსპერტი საფრანგეთიდან და საბერძნეთიდან და ერთი ექსპერტი ევროპული სამეცნიერო კონსორციუმიდან ARISTOTLE, რომელიც მხარს უჭერდა ადგილობრივ კოორდინატორს. სხვა ფრონტები შეიქმნა ქალაქ ლუტრაკის მახლობლად, კორინთის რეგიონში, სადაც ჩაერია 4 Canadair და სამი ვერტმფრენი, და როდოსში განსაკუთრებით მიუწვდომელ და ძნელად მისადგომ მხარეში. კერძოდ, იტალიურმა Canadairs-მა დაასრულა 33 საათიანი ფრენა 122 გაშვებით, ცეცხლზე დაასხა 732 ათასი ლიტრი წყალი და ჩამქრობი სითხე. ასევე ევროპის სამოქალაქო დაცვის მექანიზმის ფარგლებში, რუმინეთმა უზრუნველყო 50 მეხანძრე და 10 სახანძრო მანქანა, სლოვაკეთმა უზრუნველყო 31 მეხანძრე და 15 სახანძრო მანქანა, ხოლო პოლონეთმა უზრუნველყო 149 მეხანძრე და 49 სახანძრო მანქანა. საგანგებო სიტუაციის შემდეგ გაგზავნილი გუნდების გარდა, ჩაერია საბერძნეთში მომზადებული გუნდები, როგორც ხანძრის პრევენციის გეგმის ნაწილი რუმინეთიდან, ბულგარეთიდან და მალტადან. საბერძნეთმა ოთხჯერ გაააქტიურა კოპერნიკის გადაუდებელი სატელიტური სისტემა (ESM), რათა დაეხმაროს დაზარალებულ რაიონებში დაზიანების შეფასებას. მცხუნვარე სიცხემ

და ძლიერმა ქარმა ხანძარსაწინააღმდეგო ოპერაციები უფრო რთული გახადა. ამინდის პირობებმა ხელი არ შეუწყო სამაშველო ოპერაციებს ძლიერი ქარის, მაღალი ტემპერატურისა და დაბალი ტენიანობის გამო (სურ.8.11).

სურათი 8.11. DG ECHO ყოველდღიური რუკა, 19/07/2023 - საბერძნეთი, ტყის ხანძრები და ევროკავშირის პასუხი (<https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4574>).

ამ ვითარებიდან გამომდინარე, ევროკომისიამ დააფინანსა 12 ახალი ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავის შეძენა, რომლებიც 2026 წელს ამოქმედდება წევრი სახელმწიფოების მიერ. 2019 წლიდან საკავშირო მექანიზმი გაძლიერდა rescEU ფლოტით, ევროპული რეზერვი, რომელიც მოიცავს ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავებს და ვერტმფრენებს და სრულად ფინანსდება ევროკავშირის მიერ, რომელიც ასევე თანადაფინანსებულია დამატებითი საჰაერო ხანძარსაწინააღმდეგო შესაძლებლობების ხელმისაწვდომობაზე, ლოდინის რეჟიმში, ხანძრის რეაგირების პოტენციური ხარვეზების აღმოსაფხვრელად. 2023 წლის ტყის ხანძრის სეზონისთვის კვიპროსმა, ჩეხეთმა, გერმანიამ, საბერძნეთმა, ესპანეთმა, საფრანგეთმა, ხორვატიამ, იტალიამ, პორტუგალიამ და შვედეთმა ევროკავშირის

სხვა წევრი ქვეყნებისთვის ხელმისაწვდომი გახადეს 24 ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავი და 4 ვერტმფრენი საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში. ეს ორჯერ აღემატება 2022 წლის rescEU ფლოტის რესურსებს. თვითმფრინავების რეზერვში ასევე შედის 28 ხანძარსაწინააღმდეგო თვითმფრინავი, უფრო სწორად 24 თვითმფრინავი და 4 ხანძარსაწინააღმდეგო ვერტმფრენი, რომლებიც ხელმისაწვდომია რამდენიმე სახელმწიფოს მიერ. სახმელეთო სახანძრო ბრიგადები, რომლებიც შედგება დაახლოებით 440 მეხანძრე-მაშველისგან, განლაგდებიან საფრანგეთში (დაახლოებით 170), საბერძნეთში (დაახლოებით 200) და პორტუგალიაში. ავსტრია, ბულგარეთი, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, ლატვია, მალტა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი და სლოვენია 450-მდე მეხანძრეს გაგზავნიან საფრანგეთში, საბერძნეთსა და პორტუგალიაში.

მიზანმიმართული და დროული ინტერვენციებისთვის, ევროკავშირი მხარს უჭერს და ავსებს ამ სახელმწიფოების პრევენციისა და მზადყოფნის მცდელობებს, ფოკუსირებულია იმ სფეროებზე, სადაც საერთო ევროპული მიდგომა უფრო ეფექტურია, ვიდრე ცალკეული ეროვნული ქმედებები. ეს მოიცავს რისკის შეფასებას ევროკავშირის მასშტაბით კატასტროფების რისკების იდენტიფიცირებისთვის, კვლევის წახალისებას კატასტროფებისადმი მდგრადობის ხელშეწყობისა და ადრეული გაფრთხილების ინსტრუმენტების გაძლიერების მიზნით. პრევენცია, მზადყოფნა და სწრაფი რეაგირება მთავარია სიცოცხლის გადასარჩენად და ხანძრის შემდგომი გავრცელების შესაზღუდად. ხანძრის სეზონზე რეგულარული შეხვედრები გაიმართება ევროკავშირის წევრ და საკავშირო მექანიზმის მონაწილე ქვეყნებთან, რათა გაცვალონ ინფორმაცია მათი მზადყოფნისა და ხანძრის რისკების შესახებ. გარდა ამისა, ტყის ხანძარსაწინააღმდეგო ჯგუფი იქმნება საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების საკოორდინაციო ცენტრში (ERCC), რათა მოხდეს ტყის ხანძრის სიტუაციის რეალურ დროში მონიტორინგი და ანალიზი ივნისის შუა რიცხვებიდან სექტემბრის შუა რიცხვებამდე.

ბიბლიოგრაფია

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Terms of reference for Member States and Participating States experts supporting the certification and recertification of capacities in the European Civil Protection Pool, June 2020, [“https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Revised%20ToR%20Peer%20Certifiers.pdf](https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Revised%20ToR%20Peer%20Certifiers.pdf)

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Copernicus Programme, Emergency Management Service, February 2017, https://www.copernicus.eu/sites/default/files/documents/Copernicus_EmergencyMonitoring_Feb2017_0.pdf

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Copernicus Programme, EMS User Guide, Early warning – Flood and Fire Alerts <https://www.copernicus.eu/sites/default/files/documents/EMS%20User%20Guide%20v2%20-%20May%202015%20-%20Early%20Warning.pdf>

EC, DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Guidelines “Certification and registration” of response capacities in the European civil protection pool (ECPP) October 2019, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Certification%20Guidelines%20-%20October%202019.pdf>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map, 16/12/2022 European Civil Protection Pool - Offered capacities, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4331>

EU Mechanism and Host Nation Support https://euhns.eu/wp-content/uploads/2023/06/HNS_Quick_Reference_Guide.pdf

European Commission, Commission Staff Working Document Eu Host Nation Support Guidelines, 1.6.2012, https://ec.europa.eu/echo/files/about/COMM_PDF_SWD%2020120169_F_EN_.pdf

Nanni, G., Minutolo A., A cura di, Legambiente, Rapporto 2022 dell’osservatorio di legambiente cittàclima, 2022, https://www.legambiente.it/wp-content/uploads/2022/11/Rapporto-CittaClima-2022.pdf?_gl=1*112wo4o*_up*MQ.*_ga*ODAxODE5Nzg1LjE2OTM4Mzc1ODQ.*_ga_LX7CNT6SDN*MTY5MzgZnzU4MS4xLjAuMTY5MzgZODE4MS4wLjAuMA

Dipartimento della Protezione Civile, Meteo-idro, Maltempo in Emilia Romagna 2023, <https://emergenze.protezionecivile.gov.it/it/meteo-idro/maltempo-emilia-romagna-2023/>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map of 22 May 2023, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4497>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map of 18 July 2023,
<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4574>

European Commission, Copernicus Programme, EMS Information Bulletin Nr. 167, The Copernicus Emergency Management Service activities following the latest floods in Emilia Romagna, 01/06/2023,
<https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/IB167%20-%20The%20CEMS%20activities%20for%20the%20floods%20in%20Emilia%20Romagna.pdf>

European Commission, Copernicus Programme, EMS Information Bulletin Nr. 169, The Copernicus Emergency Management Service maps some critical wildfires in Greece – UPDATE, 03/08/2023,
https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/IB169%20-%20CEMS%20Wildfires%20in%20Greece_VF.pdf

<https://10years.eu-modex.eu/what-is-eu-modex>

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management/european-disaster-resilience-goals_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-civil-protection-pool_en#how-are-we-helping

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-medical-corps_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/asia-and-pacific/pakistan_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo/legal-framework_en

<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/disaster-preparedness/civil-protection-exercises>

<https://emergency.copernicus.eu/>

<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ERCC-Response/CP-Pool#/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32007D0779%2801%29>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12007L%2FTXT>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E196> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E196>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001D0792>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32007D0162>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023H0215%2801%29&qid=1676531610023>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A61%3AFIN&qid=1675958089171>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0061>

<https://www.copernicus.eu/en/european-forest-fire-information-system>

ISPRA, News, “Alluvione in Emilia-Romagna: piogge record, fiumi e corsi d’acqua esondati”, <https://www.isprambiente.gov.it/it/news/maltempo-in-emilia-romagna-piogge-record-fiumi-e-corsi-dacqua-esondati>

[lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1313#:~:text=This%20Decision%20strengthens%20the%20cooperation,reason%20of%20scale%20and%20complementarity.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1313#:~:text=This%20Decision%20strengthens%20the%20cooperation,reason%20of%20scale%20and%20complementarity.)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF>